

Duygusal Tepkiselliğin Ölçülmesi: Perth Duygusal Tepkisellik Ölçeği (PDTÖ) ve Kısa Formunun (PDTÖ-KF) Türkçe Versiyonlarının Güvenilirlik ve Geçerliliği

Measuring Emotional Reactivity: Reliability and Validity of the Turkish Versions of the Perth Emotional Reactivity Scale (PERS) and its Short Form (PERS-S)

 Ceren Gökdağ¹, Elif Yüvrük², Rodrigo Becerra³

¹Manisa Celâl Bayar Üniversitesi, Manisa

²Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla

³University of Western Australia, Perth

ÖZ

Amaç: Duygusal tepkisellikteki bireysel farklılıklar genellikle psikofizyolojik ölçümler ve öz bildirim ölçekleri kullanılarak incelenmektedir. Bu çalışmanın amacı, pozitif ve negatif duygular için duygusal tepkiselliğin bireysel farklılıklarını üç alt ölçekle (aktivasyon, yoğunluk ve süre) değerlendiren Perth Duygusal Tepkisellik Ölçeği (PDTÖ) ve kısa formunu (PDTÖ-KF) Türkçeye uyarlamaktır.

Yöntem: Katılımcılar (N=393, %73 kadın; kullanılabilir veri için) PDTÖ'yü ve pozitif ve negatif duygulanım, duygu düzenlemede güçlükler ve psikolojik sıkıntı belirtileri gibi diğer ilgili ölçümleri yanıtlamıştır.

Bulgular: Doğrulamalı faktör analizleri hem PDTÖ hem de PDTÖ-KF'nin 6 faktörlü yapısını doğrulamıştır. Ayrıca, sonuçlar ölçeklerin Türkçe versiyonlarının, araştırmanın odağına bağlı olacak şekilde 6 ya da 2 faktörlü olarak kullanılabileceğini göstermiştir (PERS: $\chi^2/df = 4,15$, CFI=0,9, NFI= 0,9, RMSEA= 0,09 [0,085 - 0,094]; PERS-S= $\chi^2/df = 3,19$, CFI=0,96, NFI=0,94, RMSEA= 0,075 [0,067 - 0,083]). Pozitif ve negatif duygusal tepkisellik alt ölçeklerinden alınan puanların iç tutarlık katsayılarının tatmin edici olduğu görülmüş (all 's' > 0,63), iki haftalık test tekrar test güvenilirlik düzeyleri orta ve yüksek seviyede çıkmış (all 'r's' > 0,62) ve bu puanlar duygu düzenleme güçlüğü, psikopatoloji ve pozitif/negatif duygulanım ile korelasyon göstermiştir.

Sonuç: PDTÖ ve PDTÖ-KF'nin Türkçe versiyonlarının duygusal tepkisellikteki bireysel farklılıkları ölçmek için güvenilir ve geçerli araçlar olduğu gösterilmiştir.

Anahtar sözcükler: Duygu, duygusal tepkisellik, Perth Duygusal Tepkisellik Ölçeği, güvenilirlik, geçerlilik

ABSTRACT

Objective: Individual differences in emotional reactivity are generally investigated using psychophysiological measures and self-report scales. This study aimed to adapt the Perth Emotional Reactivity Scale (PERS) and its short form (PERS-S), which assess individual differences in emotional reactivity to positive and negative emotions with three subscales (activation, intensity, and duration), into Turkish.

Method: Participants (N=393, 73% female; for usable data) completed the PERS and other related measures including positive and negative affect, emotion dysregulation, and psychological distress symptoms.

Results: Confirmatory factor analyses supported the 6-factor structure of both the PERS and PERS-S. Results also showed that the Turkish versions of the scales can be used as 6- or 2-factor scales, depending on the research interest (PERS: $\chi^2/df = 4.15$, CFI=0.9, NFI= 0.9, RMSEA= 0.09 [0.085 - 0.094]; PERS-S= $\chi^2/df = 3.19$, CFI=0.96, NFI=0.94, RMSEA= 0.075 [0.067 - 0.083]). The positive and negative emotional reactivity subscales showed satisfactory internal consistencies (all $r's > 0.63$) and were correlated with emotion dysregulation, psychopathology, and positive/negative affect.

Conclusion: The Turkish versions of PERS and PERS-S are reliable and valid tools for measuring individual differences in emotional reactivity.

Keywords: Emotion, emotional reactivity, Perth Emotional Reactivity Scale, reliability, validity

Giriş

Duygular genellikle birey için belirgin ve önemli içsel veya dışsal uyarılar tarafından tetiklenir ve bu tür uyarıların nispeten otomatik olarak değerlendirilmesiyle bir dizi bilişsel, davranışsal, fizyolojik ve motor tepkiyi başlatır (Moors 2009). Bireyler, bu duygusal uyarılara nasıl ve ne ölçüde tepki verdiklerine dair önemli farklılıklar göstermekte ve bu bireysel farklılık duygusal tepkisellik (DT) olarak tanımlanmaktadır. Duygusal tepkisellik üç bileşenden oluşmaktadır (Davidson 1998). Aktivasyon bileşeni, duygusal bir tepkinin başlatılması için gereken en düşük uyarılma eşliğini ve bu uyarılmanın en yüksek düzeye ne kadar hızlı ulaştığını ifade eder. Yoğunluk bileşeni, kişinin ilgili uyarana verdiği duygusal tepkinin ne kadar şiddetli ve yoğun olduğudur. Üçüncü bileşen süre ise, uyarın tarafından tetiklenen duygusal uyarılmanın başlangıç seviyesine dönmesi için gereken süre olarak tanımlanmaktadır.

DT'nin bu üç bileşeni, negatif ve pozitif duygular için farklı düzeylerde ortaya çıkabilir (Becerra ve ark. 2019). Nitekim, çok sayıda araştırma negatif ve pozitif duygusal deneyimlerin farklı düzey ve niteliklerde bilişsel, davranışsal ve fizyolojik tepki ortaya çıkarabileceğini göstermiştir (kapsamlı bir inceleme için bkz. Fox 2008). Özellikle, beyin aktivitesi ve irkilme tepkisi gibi fizyolojik ölçümler kullanan çalışmalar, DT'deki bireysel farklılıkları tespit ederek pozitif ve negatif DT kavramsallaştırmasını desteklemektedir (Wheeler ve ark. 1993). Örneğin, prefrontal korteks aktivasyonunda tespit edilen farklılıklar duygu yoğunluğunun belirleyicilerinden olup, sol ve sağ prefrontal korteks aktivasyonundaki bireysel farklılıklar sırasıyla negatif ve pozitif duygu yoğunluğu ile ilişkilidir (Hamann ve Canli 2004).

DT'deki bireysel farklılıklar, çocuklar, ergenler (Dahl ve Gunnar 2009) ve yetişkinlerde (Gross ve Jazaieri 2014) psikopatoloji gelişimi için risk faktörlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Bilhassa, düşük pozitif ve yüksek negatif DT'nin depresyon için bir risk faktörü olabileceği (Bylsma ve ark. 2008), DT'deki yükselmenin kompulsif davranışlardaki artışla ilişkili olduğu (Cogle ve ark. 2013) ve sosyal kaygısı olan bireylerin tehdit edici durumlara karşı daha fazla negatif DT gösterdiği (Goldin ve ark. 2009) gösterilmiştir. Larionow ve arkadaşları (2023) ise genel depresyon ve kaygı belirtilerine ek olarak, algılanan stres düzeyinin pozitif DT ile negatif, negatif DT ile pozitif yönde ilişkili olduğunu bildirmiştir. Barnhart ve arkadaşları (2020) da duygusal yeme ile tıknırcasına yeme arasındaki ilişkide DT'nin orta düzeyde bir aracı rolü olduğunu göstermiştir. Dahası, sınırda kişilik bozukluğu olan bireyler, herhangi bir kişilik bozukluğu olmayan bireylere kıyasla olumsuz uyarılara karşı daha yüksek DT göstermektedir (Gratz ve ark. 2010). Tüm bu bulgular, DT ile psikopatoloji arasındaki ilişkiye ve DT'deki bireysel farklılıkları ele alma ihtiyacına işaret etmektedir.

DT aynı zamanda duygu düzenleme becerisiyle de yakından ilişkilidir. Gross'a (2014) göre, yoğun duyguların düzenlenmesi daha zordur ve muhtemelen bu zorluk bazı davranışsal sorunlara yol açmaktadır. Duygu düzenleme için kullanılan stratejiler de DT'yi, özellikle de duygusal aktivasyon düzeyini etkileyebilmektedir. Dahası, DT, bireysel farklılıkların bir başka kaynağı olan bazı kişilik özellikleriyle de ilişkilidir. Örneğin, olumsuz duygular hissetmeye yatkınlık olarak tanımlanan nörotisizmi yüksek kişiler, düşük nörotisizme sahip olanlara kıyasla daha yoğun ve uzun süreli olumsuz duygular yaşamaktadır (Widiger 2009). Özellikle, negatif DT'deki artışın yüksek düzey nörotisizmle ilişkili olduğu gösterilmiştir (Hisler ve ark. 2020). Dışa dönüklüğü yüksek bireyler (Watson ve Clark 1997) olumlu uyarılara karşı daha yüksek DT gösterme eğilimindedir (Larsen ve Katelaar 1989). Bu bulgular, DT'nin farklı kişilik özelliklerine ve duygu düzenleme becerisine sahip bireylerde farklı düzeylerde ortaya çıkabileceği fikrini desteklemektedir.

DT'deki bireysel farklılıklar genellikle psikofizyolojik ölçümlerle değerlendirilse de (Carlson ve ark. 1989), Davidson'a (1998) göre, bu bireysel farklılıklar, öznel (ör. duygu hissi), fizyolojik (ör. deri iletkenliği tepkisi, kalp atış hızı vb.) ve davranışsal (ör. kaçış) bileşenler gibi duygusal bir olayı oluşturan tüm bileşenlerde aynı düzeyde ortaya çıkmak zorunda değildir. Örneğin, kişinin tehlike/tehdit sinyali veren bir uyarana karşı yüksek deri iletkenliği tepkisi (DT'yi değerlendirmek için kullanılan fizyolojik bir ölçüm) göstermesi, öznel duygu bileşeninde de aynı yoğunluk seviyesiyle sonuçlanmayabilir. Bu nedenle, duygunun yalnızca bir bileşenine odaklanan değerlendirmeler, DT'deki bireysel farklılıkları anlamak için ancak sınırlı bilgi sağlayabilir.

Duygunun öznel bileşeninde DT'yi değerlendiren ve güçlü psikometrik özelliklere sahip öz bildirim araçları sınırlıdır. DT'nin psikopatolojideki önemi göz önüne alındığında, DT'yi değerlendirecek öz bildirim araçlarının geliştirilmesi, bu bireysel farklılıkların daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunacaktır. Becerra ve Campitelli (2013) bu boşluğu gidermek için, Avustralya'nın Perth şehrinde orijinali İngilizce olan Perth Duygusal Tepkisellik Ölçeği'ni (PDTÖ) geliştirmişlerdir ve takip eden çalışmalarda ölçeğin psikometrik özellikleri test edilmiştir (Becerra ve ark. 2019).

PDTÖ, halihazırda Türkçe'ye uyarlanmış olan Davranışsal Aktivasyon/Davranışsal İnhibisyon Ölçeği (Carver ve White 1994, Şişman 2012) ve Duygusal Tepkisellik Ölçeği (Nock ve ark. 2008, Seçer ve ark. 2013) gibi DT ve ilgili yapıları ölçen diğer öz bildirim araçlarına göre bazı avantajlara sahiptir. Daha spesifik olarak, bu ölçümler yalnızca yoğunluk veya aktivasyon gibi DT'nin belirli yönlerine odaklanmakta ve hem olumlu hem de olumsuz olaylara karşı DT'yi ölçmemektedir. Oysaki, PDTÖ, Davidson'ın (1998) modeline dayalı olarak negatif ve pozitif duygular için DT'nin üç farklı yönünü de (yani aktivasyon, yoğunluk ve süre) kapsamaktadır. Bu nedenle, mevcut çalışmada DT'deki bireysel farklılıkları ölçmek üzere PDTÖ'nün Türkçe'ye uyarlanması hedeflenmiştir.

Yakın zamanda PDTÖ'nün 18 maddelik kısa bir formu (PDTÖ-KF) da geliştirilmiştir (Preece ve ark. 2019). PDTÖ ve PDTÖ-KF'nin her ikisinin de üç alt ölçeği (aktivasyon, süre ve yoğunluk) olan pozitif ve negatif DT'yi oluşturan ikinci dereceden iki faktörlü bir yapıya sahip olduğu kanıtlanmıştır. PDTÖ ve PDTÖ-KF'nin ikinci dereceden pozitif ve negatif DT faktörleri için .91'in üzerinde mükemmel düzey iç tutarlılıklar (Cronbach alfa) ve birinci dereceden alt ölçekleri için .76 ila .89 arasında değişen iyi düzey iç tutarlılıklar (Cronbach alfa) rapor edilmiştir. Birinci ve ikinci derece alt ölçeklerin eş zamanlı geçerlikleri, diğer DT ölçümleri, duygu düzenleme güçlükleri ve psikolojik semptomlarla olan ilişkilerinin gösterilmesiyle desteklenmiştir (Becerra ve ark. 2019, Preece ve ark. 2019). Özetle, PDTÖ'nün hem orijinal hem de kısa formu sağlam psikometrik özelliklere sahiptir. Bu da ölçeğin geçerli şekilde kullanılmasına ve farklı dillere uyarlanmasına yol açmıştır (örneğin, PDTÖ-KF için Farsça- Asl ve ark. 2020, Rusça- Larionov ve ark. 2021). Bununla birlikte, Balaban ve Bilge (2021) PDTÖ'nün yalnızca kısa versiyonunu Türkçeye uyarlamışlar, orijinal versiyonunun psikometrik özelliklerini çalışmamışlardır. Ayrıca, kısa formun artımsal geçerliğini incelemedikleri, eşzamanlı geçerlilik için olumlu duyguların düzenlenmesine odaklanmadıkları ve ölçeğin test-tekrar test güvenilirliğini ölçmedikleri dikkat çekmektedir. Dolayısıyla, PDTÖ ve PDTÖ-KF'nin Türkçe formlarının psikometrik özellikleri henüz kapsamlı bir şekilde incelenmemiştir.

Bu çalışmada, PDTÖ ve PDTÖ-KF'nin psikometrik özelliklerinin Türkçe konuşan genel örnekleme (community sample) incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla, hem pozitif hem de negatif DT'yi üç yönüyle (aktivasyon, yoğunluk, süre) değerlendiren PDTÖ ve PDTÖ-KF öncelikle Türkçeye uyarlanmış, ardından ölçeklerin faktör yapıları, eşzamanlı ve artımsal geçerlilikleri, iç tutarlılıkları ve test-tekrar test güvenilirliklerini test edilmiştir.

Yöntem

Örneklem

Kline (2016) yapısal eşitlik modellemesinin yürütülmesi için parametre başına 5-10 kişinin yeterli olacağını belirtmiştir. Mevcut çalışmada örneklem büyüklüğünü belirlemek için bu kriter kullanılmıştır. Buna göre çalışmaya, çevrimiçi bir anket platformu kullanılarak, uygun örneklem yöntemiyle toplam 404 yetişkin katılmıştır. Katılımcılar bu çalışmaya katılmaları için herhangi bir ücret almadan gönüllülük esasına göre katılmışlardır. Anketlere eklenen dikkat kontrollerini (örneğin, bu soruyu okuyorsanız, "neredeyse her zaman" seçeneğini işaretleyin) geçemeyen 11 katılımcının verileri hariç tutulmuştur. Dikkat kontrolü sorularına uygun yanıtlar verme ve 18 yaşından büyük olma gerekliliği dışında belirli bir dışlama kriteri kullanılmamıştır. Bu nedenle, 18-68 yaş arası 393 yetişkinden elde edilen veri seti tüm analizlerde kullanılmıştır. Katılımcıların çoğunluğu (%73) kadındır ve %0,5'i cinsiyetini beyan etmeyi tercih etmemiştir. Katılımcıların yaş ortalaması 28,28'dir (SD = 8,71, Medyan = 25). Örneklem %43'ü lise ve altı, %36'sı lisans ve %21'i yüksek lisans derecesine sahiptir. Ayrıca, örneklem yarısı aktif üniversite öğrencisidir. Katılımcıların çoğunluğu (%78) bekârdır. Örneklem yüzde yetmiş bir metropolde yaşamaktadır. Katılımcıların çoğu (%87) herhangi bir psikiyatrik tanı bildirmemiştir.

İşlem

Ölçekleri Türkçeye uyarlamak için PDTÖ ve PDTÖ-KF'nin ilgili yazarlarından izin alınmıştır. Etik onayı takiben (Manisa Celal Bayar Üniversitesi, No: E-050.01.04.69564), birinci ve ikinci yazarlar ile Türkçe ve İngilizce bilen bir klinik psikolog önce maddeleri ayrı ayrı Türkçeye çevirmiştir. Daha sonra, çevrilen maddelerin anlaşılabilirliği ve eşdeğerliği psikoloji alanında en az yüksek lisans derecesine sahip üç uzman tarafından değerlendirilmiştir. Daha sonra yazarlar bu değerlendirmeleri gözden geçirerek ölçeklerin Türkçe versiyonlarını hazırlamıştır. Son olarak, her iki dili de akıcı bir şekilde konuşan deneyimli bir psikolog maddelerin geri çevirisini yapmıştır. Geri çevrilen maddelerin orijinal maddelerle uyumluluğu gözden geçirilmiş ve ölçeklere son hali verilmiştir.

Veriler çevrimiçi bir anket platformu olan Microsoft Forms aracılığıyla toplanmıştır. Veri toplamaya başlamadan önce, bu platformda tüm formların uygulanabilirliği test edilmiştir. Katılımcılar, uygun örnekleme yöntemini

kullanarak sosyal medya ve e-posta gruplarındaki herkese açık duyurular aracılığıyla çalışmaya davet edilmiştir. Potansiyel katılımcılar çalışmanın içeriği ve yaklaşık süresi hakkında bilgilendirildikten sonra katılmak için dijital onay verenlere ölçüm araçları sunulmuşlardır. Mükerrer yanıtları önlemek için katılımcı IP'leri gözden geçirilmiştir. Katılımcıların tüm formlardaki tüm maddeleri tamamlamaları ve form sayfaları arasında gezinebilmeleri mümkün kılınmıştır. Katılımcılara PDTÖ ve PDTÖ-KF ayrı olarak uygulanmamıştır. Bu aşamada, ilk olarak PDTÖ-KF'yi geliştiren ve PDTÖ ile PDTÖ-KF'nin psikometrik özelliklerini inceleyen Preece ve diğerleri (2019) tarafından kullanılan metodoloji takip edilmiştir. O çalışmada olduğu gibi, mevcut çalışmada da PDTÖ'den elde edilen yanıtlara dayanarak PDTÖ-KF'nin özellikleri incelenmiştir. Yani, PDTÖ'ye verilen yanıtlardan ilgili kısa form maddeleri kullanarak katılımcıların PDTÖ-KF puanları elde edilmiştir. Toplam 131 maddeden oluşan tüm araçların tamamlanması yaklaşık 25 dakika sürmüştür. Bu çalışmaya ön kayıt yapılmamıştır. Sonuçları destekleyen veriler aşağıdaki OSF bağlantısında açık erişimdedir (<https://osf.io/kgfrw/>).

Veri toplamanın ardından, araçların test-tekrar test güvenilirliğini değerlendirmek için katılımcılar araştırmanın ikinci aşaması hakkında bilgilendirilmiş, ikinci aşamaya katılmayı kabul edenlerin e-posta adresleri alınmıştır. İlk veri toplama işleminden iki hafta sonra, araştırmanın ikinci aşamasına katılmak için onay verenlere elektronik bir davet gönderilmiştir. Bu aşamada 215 kişi (%81 kadın, %18 erkek, %1 diğer; Ort = 27.49, SS = 9.25, Medyan = 24) sadece PDTÖ'yü tekrar doldurmuşlardır. İlk aşamada olduğu gibi, PDTÖ-KF'yi ayrı bir araç olarak uygulanmamıştır. Katılımcıların ölçeği tamamlaması ortalama 5 dakika sürmüştür.

Ölçekler

Perth Duygusal Tepkisellik Ölçeği

Bu ölçek Becerra ve arkadaşları (2019) tarafından olumlu ve olumsuz duygusal tepkisellikteki bireysel farklılıkları ölçmek için geliştirilmiştir. Ölçek 5'li Likert tipinde 30 madde içermektedir (1 = bana hiç benzemiyor ve 5 = bana çok benziyor). Ölçek altı alt düzey puandan oluşmaktadır (pozitif aktivasyon [ör. çok kolay mutlu olma eğilimindeyim], pozitif yoğunluk [ör. mutluluğu arkadaşlarımdan daha yoğun yaşadığımı düşünüyorum], pozitif süre [ör. mutlu olduğumda, bu duygu uzun süre benimle kalır], negatif aktivasyon [ör. Çok kolay üzülmeye eğilimindeyim], negatif yoğunluk [örn. üzgün olduğumda bunu herkesten daha yoğun hissediyorum] ve negatif süre [örn. üzgün olduğumda kendime gelmem biraz zaman alıyor]) ve iki üst düzey puan (genel olumlu tepkisellik ve genel olumsuz tepkisellik). Yüksek puanlar daha yüksek bir DT seviyesine işaret etmektedir. Orijinal çalışmada, araştırmacılar Cronbach alfa katsayılarını genel pozitif tepkisellik için .93 ve genel negatif tepkisellik için .94 olarak hesaplamıştır. Altı alt ölçek için katsayılar .81 ile .89 arasında değişmektedir. PDTÖ-KF (Preece ve ark. 2019), orijinal faktör yapısını doğrularak iyi psikometrik özellikler göstermiştir. Alt ölçekler için iç tutarlılık katsayıları PDTÖ-KF için .72 ile .92 arasındadır. Becerra ve arkadaşları (2019) ile Preece ve arkadaşları (2019), PDTÖ-Pozitif puanlarının psikopatoloji semptomlarıyla negatif, PDTÖ-Negatif puanlarının ise pozitif korelasyon gösterdiğini ortaya koyarak ölçeklerin eş zamanlı geçerliliğini desteklemiştir. PDTÖ ve PDTÖ-KF'nin Türkçe maddeleri için Ek.1'e bakınız.

Duygusal Tepkisellik Ölçeği (DTÖ)

Bu ölçek Nock ve arkadaşları (2008) tarafından öncelikle negatif DT'yi değerlendirmek üzere geliştirilmiştir. Ölçek 5'li Likert tipinde (0 = hiç benim gibi değil ve 4 = tamamen benim gibi) 21 madde içermektedir. DTÖ, toplam puanla birlikte üç alt ölçekten (duygusal hassasiyet [örneğin, duygularım kolayca incinir], duygusal tepkisellik [örneğin, duyguları yaşadığımda onları çok güçlü/yoğun hissedirim] ve psikolojik dayanıklılık [örneğin, beni üzen bir şey olduğunda, uzun süre boyunca tek düşünebildiğim şey bu olur]) oluşmaktadır. Yüksek puanlar DT'de artışa işaret etmektedir. Orijinal çalışmada, alt ölçeklerin Cronbach alfa değerleri .81 ile .94 arasında değişmektedir. Seçer ve arkadaşları (2013) DTÖ'nün faktör yapısını bozan dört maddeyi ölçekten çıkararak DTÖ'yü Türkçeye uyarlamışlardır. Böylece, DTÖ'nün 17 maddelik Türkçe versiyonunun iç tutarlılık katsayılarının .76 ile .91 arasında değiştiğini bildirmişlerdir. Ayrıca, toplam puanın olumsuz değerlendirilme korkusu ve sosyal kaygı ile pozitif korelasyon göstermesiyle ölçeğin eşzamanlı geçerliliğini de ortaya koymuşlardır.

Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği-Kısa Form (DDGÖ-16)

Bu ölçek Bjureberg ve arkadaşları (2016) tarafından duygu düzenleme sürecindeki zorlukları ölçmek için geliştirilmiştir. Ölçek, 5'li Likert tipinde (1 = neredeyse hiçbir zaman ve 5 = neredeyse her zaman) 16 madde (örneğin, duygularımı anlamlandırmakta zorluk çekiyorum) içermektedir. DDGÖ-16 beş alt ölçek ve bir toplam puandan oluşmaktadır. Yüksek puanlar duygu düzenleme güçlüğünde artışa işaret etmektedir. DDGÖ-16'nın

toplam puanının iç tutarlılık ve test-tekrar test güvenilirlik katsayıları sırasıyla ,92 ve ,85'tir. Yiğit ve Güzey Yiğit (2019) ölçeği Türkçeye uyarlamış ve alt ölçeklerin Cronbach alfa katsayılarını ,78 ile ,92 arasında olduğunu göstermiştir. DDGÖ-16 puanları ile psikopatoloji belirtileri arasındaki pozitif ilişkiler ölçeğin geçerliliğini doğrulamıştır (Bjureberg ve ark. 2016, Yiğit ve Güzey Yiğit 2019).

Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği-Pozitif (DDGÖ-Pozitif)

Bu ölçek Weiss ve arkadaşları (2015) tarafından pozitif duyguları düzenlemede yaşanan zorlukları değerlendirmek üzere geliştirilmiştir. Ölçek 5'li Likert tipinde (1 = neredeyse hiçbir zaman ve 5 = neredeyse her zaman) 13 madde içermektedir. DDGÖ-Pozitif, toplam puanla birlikte üç alt ölçek puanı (kabullenmeme [örn. mutlu olduğumda böyle hissettiğim için kendimi suçlu hissediyorum], hedefler [örn. mutlu olduğumda konsantre olmakta zorlanıyorum] ve dürtü [örn. mutlu olduğumda davranışlarımı kontrol etmekte zorlanıyorum]) vermektedir. Yüksek puanlar olumlu duyguları düzenleme güçlüğünde artışa işaret etmektedir. Araştırmacılar bu puanlar için iç tutarlılık katsayılarının ,83 ile ,90 arasında olduğunu bildirmiştir. Aşıcı ve diğerleri (2018) ölçeğin Türkçe versiyonunun psikometrik özelliklerini incelemiştir. Ölçeğin 3 faktörlü yapısını ve ,69 ile ,90 arasında değişen iç tutarlılık katsayılarını doğrulayarak yapı geçerliliğini göstermişlerdir.

On Maddelik Kişilik Ölçeği (OMKÖ)

Bu ölçek Gosling ve arkadaşları (2003) tarafından Beş Büyük Kişilik Modeline dayalı yeni bir kişilik değerlendirme envanteri sunmak amacıyla geliştirilmiştir. Envanter, 7'li Likert tipi (1 = kesinlikle katılmıyorum ve 7 = kesinlikle katılıyorum) on madde (örneğin, dışa dönük ve hevesli, güvenilir ve öz disiplinli ve eleştirel ve kavgacı) içermektedir. OMKÖ beş puan vermekte ve yüksek puanlar ilgili kişilik özelliklerinin arttığını göstermektedir. Araştırmacılar ölçeğin psikometrik özelliklerini geniş bir örneklem üzerinde incelemiş ve kabul edilebilir olarak rapor etmişlerdir. Atak (2013) OMKÖ'yi Türkçeye uyarlamış ve iç tutarlılık katsayılarını ,81 ile ,86 arasında, test-tekrar test güvenilirlik katsayısını ise ,77'nin üzerinde bulmuştur. OMKÖ puanları ile başka bir beş faktör kişilik ölçeğinin puanları arasındaki orta düzeydeki korelasyonlar ölçeğin geçerliliğini kabul edilebilir düzeyde doğrulamıştır (Atak 2013).

Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği-21 (DASÖ-21)

Bu ölçek Henry ve Crawford (2005) tarafından bireylerin depresyon, anksiyete ve stres düzeylerini ölçmek için geliştirilmiştir. Ölçek, 4'lü Likert tipinde (0 = bana hiç uygulanmadı ve 3 = bana çok fazla veya çoğu zaman uygulandı) 21 madde (örneğin, hiç olumlu bir duygu yaşayamadım, ağzımın kurduğunun farkındaydım ve sakinleşmekte zorlandım) içermektedir. Depresyon, anksiyete ve stres alt puanları ve genel psikolojik sıkıntı seviyelerini yansıtan bir toplam puan verir. Yüksek puanlar semptomların arttığını göstermektedir. Orijinal çalışmada iç tutarlılık katsayıları ,82 ile ,93 arasında bildirilmiştir. Sarıçam (2018) ölçeği Türkçeye uyarlamış ve alt ölçekler Cronbach alfa katsayılarını ,77'nin üzerinde bulmuştur. Türkçe versiyon, orijinali ile aynı faktör yapısına sahiptir ve uzun formu ile güçlü korelasyonlar göstererek iyi bir yapısal ve eşzamanlı geçerliliğe işaret etmektedir.

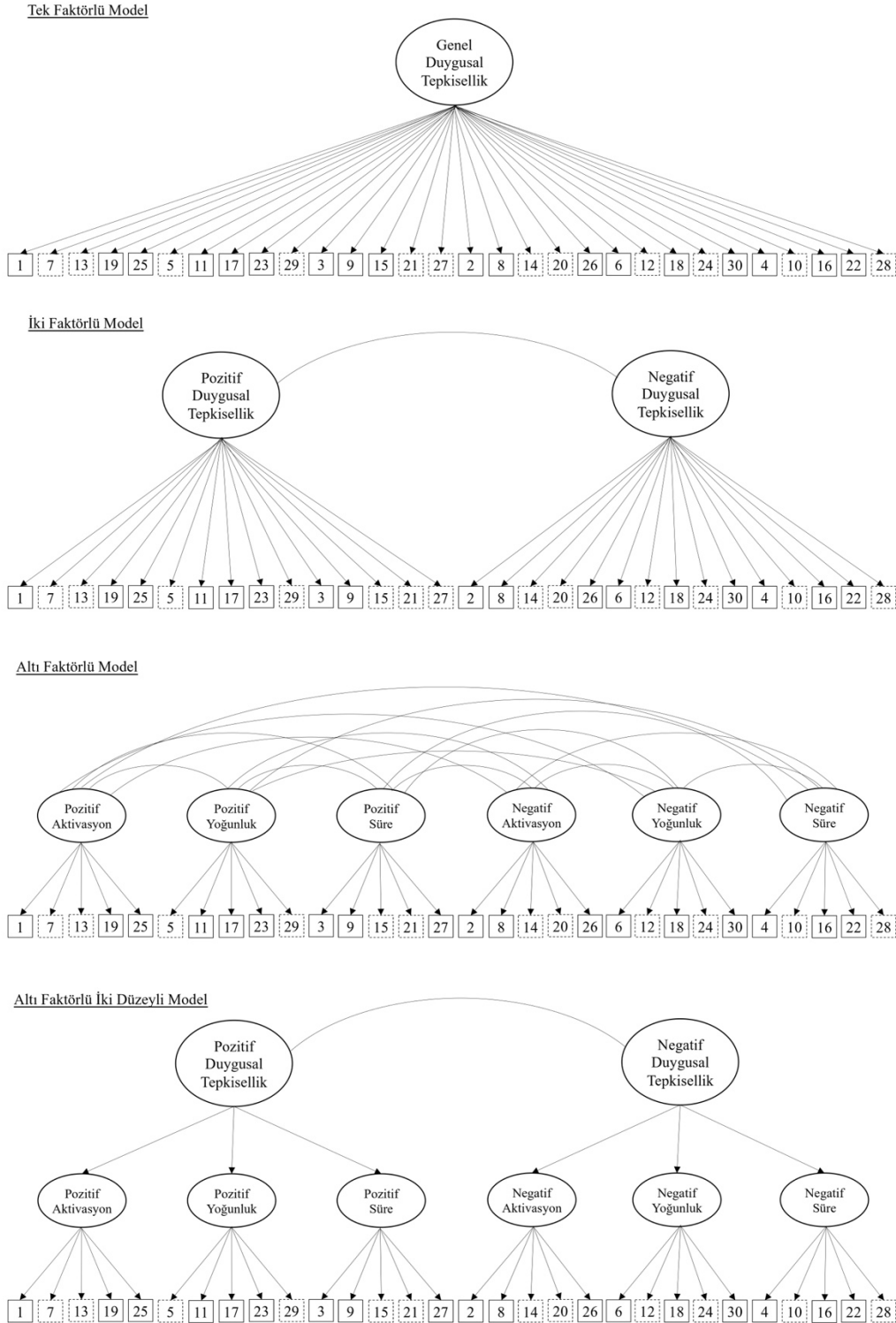
Pozitif ve Negatif Duygu Ölçeği (PNDO)

Bu ölçek Watson ve arkadaşları (1988) tarafından olumlu ve olumsuz duygulanımları değerlendirmek üzere geliştirilmiştir. Ölçekte 5'li Likert tipi (1 = çok az ya da hiç ve 5 = aşırı derecede) toplam 20 madde [örneğin, ilgili, heyecanlı, sıkıntılı ve üzgün] bulunmaktadır. Olumlu duygulanım ve olumsuz duygulanım olarak adlandırılan iki puan vermektedir. Alt ölçekten alınan yüksek puanlar, o alt ölçekteki duygulanımın arttığını göstermektedir. Orijinal çalışmada Cronbach alfa değerleri pozitif duygulanım için ,88 ve negatif duygulanım için ,85 olarak rapor edilmiştir. Gençöz (2000) ölçeği Türkçeye uyarlamış ve alfa değerlerini sırasıyla ,86 ve ,83 olarak bildirmiştir. Ölçeğin Türkçe versiyonunun yordama geçerliliği, üç hafta sonraki depresif ve kaygılı belirti düzeylerini başarılı bir şekilde yordadığı için iyi düzeydedir.

İstatistiksel Analiz

Tüm istatistiksel analizler SPSS 25.0 ve LISREL 8.80 kullanılarak gerçekleştirilmiştir. İstatistiksel analizler öncesinde veri seti tek değişkenli (çarpıklık-basıklık) ve çok değişkenli (Mahalanobis uzaklıkları) normallik açısından incelenmiş ve normal dağılımı bozan herhangi bir değere rastlanmamıştır. Faktör analizinde örneklem büyüklüğü için Kline (2016) madde başına 20 kişinin ideal, 10 kişinin ise kabul edilebilir olduğunu belirtmiştir. Buna göre, örneklem büyüklüğümüz (N = 393, kullanılabilir veri için) 30 maddelik PDTÖ için kabul edilebilir iken, 18 maddelik PDTÖ-KF için idealdir.

İlk olarak, puanların ortalamalarını ve standart sapmalarını tanımlayıcı istatistikler olarak sunduk ve cinsiyet karşılaştırmaları için çok değişkenli bir varyans analizi (MANOVA) gerçekleştirdik.

Şekil 1. PDTÖ ve PDTÖ-KF'nin faktör yapıları için test edilen modeller

Not. Kesik çizgili kutucuklarda yer alan maddeler PDTÖ-KF'ye dahil edilmeyen maddelerdir

İkinci olarak, bir dizi doğrulayıcı faktör analizi (DFA) gerçekleştirdik. Birçok araştırmacı test geliştirme sürecinde açılımlayıcı faktör analizi (AFA) ve uyarılma sürecinde DFA kullanımının önemini ve aynı örneklemede AFA ve DFA kullanımının tavsiye edilmediğini vurguladığından (Kline 2016), bu çalışmada sadece DFA kullanılmıştır. Preece ve arkadaşları (2019) ile aynı analiz stratejisi kullanılmıştır. Böylece hem birinci dereceden hem de ikinci dereceden yapılar test edilmiştir. Ölçeğin her iki versiyonu için dört farklı model ayrı ayrı test edilmiştir (Şekil 1). İlk model, tüm maddelerin tek bir faktör altında kümelendiği varsayılan model iken, ikinci model maddelerin ikili değerlik (pozitif ve negatif) faktörlerine yüklendiği modeldir. Üçüncü model, ikinci dereceden bileşeni olmayan altı faktörlü modeldir. Son model, iki ayrı ikinci dereceden faktöre yüklenen altı faktöre sahiptir. Ayrıca, analizlerde maksimum olabilirlik tahmini ve sağlam maksimum olabilirlik tahmini kullanılmış ve böylece DFA sonuçlarının dağılımlardan etkilenmeden her iki tahmin yöntemiyle nasıl yakınsadığını rapor edilmiştir. Aşağıdaki uyum iyiliği indeksleri modelleri değerlendirmek için kullanılmıştır (Thompson 2004): ki-kare (X^2) ve Satorra-Bentler ki-kare (S-B X^2) değerleri, ki-karenin serbestlik derecesine oranı (X^2/df ; < 2.5 iyi, < 5 kabul edilebilir), karşılaştırmalı uyum indeksi (CFI; $> .95$ iyi, $> .90$ kabul edilebilir), normlaştırılmış uyum indeksi (NFI; $> .95$ iyi, $> .90$ kabul edilebilir), kök ortalama kare yaklaşım hatası (RMSEA; $< .05$ iyi, $< .10$ kabul edilebilir) ve Akaike bilgi kriteri (AIC; düşük daha iyidir).

Üçüncü olarak, PDTÖ'nün eşzamanlı geçerliliği için, PDTÖ/PDTÖ-KF puanları ile DTÖ, DDGÖ-16, DDGÖ-Pozitif, DASÖ-21, OMKÖ ve PNDO puanları arasındaki korelasyonlar hesaplanmıştır. Dördüncü olarak, artımsal geçerlilik için, PDTÖ'nün DTÖ'nün ötesinde psikolojik sıkıntı varyansına katkıda bulunup bulunmadığını araştırmak için hiyerarşik regresyon analizleri yapılmıştır. Beşinci olarak, ölçeklerin iç tutarlılık güvenilirliği için Cronbach alfa katsayılarını hesaplanmış, 0,90'ın üzerindeki katsayıları mükemmel, 0,80'in üzerindeki iyi ve 0,60'ın üzerindeki kabul edilebilir olarak yorumlanmıştır (Taber 2018). Son olarak, 215 katılımcıdan iki hafta arayla alınan Pearson ve sınıf içi korelasyon (ICC) katsayıları kullanarak ölçeklerin tekrar test güvenilirlikleri incelenmiştir.

Bulgular

Tablo 1, katılımcıların ölçümlerden aldıkları puanların tanımlayıcı istatistiklerini sunmaktadır. Ayrıca, PDTÖ ve PDTÖ-KF'nin alt ölçeklerinin ortalama puanlarındaki cinsiyet farklılıklarını çok yönlü varyans analizi (MANOVA) kullanarak araştırılmıştır. Bulgular, cinsiyetin etkisinin istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermiştir: Pillai's Trace = .07, $F(6, 384) = 4.86$, $p < .001$, $\eta^2 = .07$. Analiz altı bağımlı değişken üzerinde gerçekleştirildiği için, takip testlerinde p-değerinin anlamlılık kriteri 0,008 (0.05/6) olarak belirlenmiştir. PDTÖ'de katılımcıların sadece aktivasyon alt ölçeğinde cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği, kadın katılımcıların hem pozitif ($F(1, 389) = 9.32$, $p < .008$, $\eta^2 = .02$) hem de negatif duygulara ($F(1, 389) = 11.37$, $p < .008$, $\eta^2 = .03$) erkek katılımcılardan daha hızlı aktivasyon gösterdiği bulunmuştur. PDTÖ-KF'de MANOVA sonuçları da cinsiyetin etkisinin anlamlı olduğunu göstermiştir: Pillai's Trace = .09, $F(6, 384) = 6.52$, $p < .001$, $\eta^2 = .09$. Farklılaşmanın kaynağını ortaya çıkarmak için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmış ve PDTÖ'de olduğu gibi, katılımcıların sadece aktivasyon alt ölçeğinde cinsiyete göre önemli ölçüde farklılaştığı görülmüştür. Kadınlar erkeklere kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek pozitif ($F(1, 389) = 17.88$, $p < .008$, $\eta^2 = .04$) ve negatif aktivasyon ($F(1, 389) = 11.11$, $p < .008$, $\eta^2 = .03$) belirtmiştir.

Yapı Geçerliliği

Hem PDTÖ hem de PDTÖ-KF için dört alternatif faktör yapısı bir dizi DFA ile test edilmiştir. Veri analizi bölümünde belirtildiği gibi, bu farklı modelleri iki farklı tahmin yöntemiyle incelenmiştir. Her iki yöntem de benzer sonuçlar vermiştir (Tablo 2). Buna göre, verilere en iyi uyumu gösteren model, altı faktörlü modeldir. Altı faktörün iki üst düzey faktöre yük verdiği ikinci dereceden modelin uyum indeksleri de kabul edilebilir düzeydedir. Ancak hem PDTÖ hem de PDTÖ-KF için tek ve iki faktörlü modeller kabul edilebilir eşğin altında uyum indeksleri sergilemiştir. Altı faktörlü ve altı faktörlü ikinci dereceden modeller X^2 , S-B X^2 fark testi ve AIC değerlerine göre karşılaştırıldığında, 6 faktörlü modelin veriye istatistiksel olarak daha iyi uyum gösterdiği bulunmuştur (tüm p'ler $< .001$). Tablo 3, PDTÖ ve PDTÖ-KF için ayrı ayrı olmak üzere modelin madde-faktör yüklerini sunmaktadır. Tüm faktör yükleri istatistiksel olarak anlamlıdır (tüm p'ler $< .001$). On üçüncü ve 27. maddeler (sadece PDTÖ'de) hariç, tüm faktör yükleri .40 ve üzerindedir. Ancak, diğer maddelerin tatmin edici faktör yükleri ve bu faktörlerin iyi iç tutarlılığı göz önünde bulundurularak ve PDTÖ'nün orijinal yapısını korumak amacıyla bu maddeler veri setinden çıkarılmamıştır. Her ne kadar 6 faktörlü model verilere daha iyi uyum göstermiş olsa da altı faktörün iki üst düzey faktöre yüklendiği ikinci dereceden model de kabul edilebilir uyum indeksleri ve maddelerin daha yüksek faktör yükleri (.85 ve üzeri) göstermiştir. Bu nedenle, Preece ve diğerlerinin (2019) önerileri ve Davidson'ın (1988) ER için teorik çerçevesi temelinde ikinci dereceden modelin

de rahatlıkla kullanılabileceği söylenebilir. Özetle hem PDTÖ'nün hem de PDTÖ-KF'nin orijinal faktör yapıları Türkçe versiyonlar için de doğrulanmıştır.

	Tüm örneklem (N = 393)			Kadın (n = 287)		Erkek (n = 104)	
	Ort.	SS	Cronbach α	Ort.	SS	Ort.	SS
PDTÖ							
Genel Pozitif Tepkisellik	3.60	0.53	0.86	3.64	0.52	3.48	0.55
Pozitif aktivasyon	3.67	0.57	0.63	3.73	0.54	3.53	0.64
Pozitif yoğunluk	3.49	0.69	0.78	3.54	0.68	3.34	0.69
Pozitif süre	3.63	0.60	0.70	3.65	0.61	3.56	0.58
Genel Negatif Tepkisellik	3.25	0.75	0.92	3.31	0.74	3.07	0.73
Negatif aktivasyon	3.26	0.86	0.84	3.35	0.85	3.03	0.84
Negatif yoğunluk	3.43	0.81	0.82	3.50	0.81	3.24	0.80
Negatif süre	3.05	0.77	0.78	3.09	0.76	2.95	0.77
PDTÖ-KF							
Genel Pozitif Tepkisellik	3.66	0.59	0.83	3.71	0.57	3.51	0.61
Pozitif aktivasyon	3.80	0.66	0.68	3.89	0.60	3.57	0.76
Pozitif yoğunluk	3.69	0.66	0.62	3.74	0.65	3.56	0.68
Pozitif süre	3.48	0.76	0.69	3.51	0.77	3.38	0.72
Genel Negatif Tepkisellik	3.25	0.80	0.90	3.32	0.78	3.06	0.82
Negatif aktivasyon	3.39	0.92	0.78	3.48	0.90	3.13	0.92
Negatif yoğunluk	3.34	0.94	0.85	3.41	0.92	3.15	0.97
Negatif süre	3.03	0.82	0.72	3.08	0.81	2.90	0.84
DTÖ							
Toplam	43.50	7.30	0.85	44.21	7.21	41.57	7.25
Duygusal Hassasiyet	14.64	2.96	0.85	14.97	2.91	13.76	2.95
Duygusal Tepkisellik	15.98	2.97	0.53	16.16	3.02	15.47	2.81
Psikolojik Dayanıklılık	12.89	2.53	0.65	13.08	2.46	12.34	2.66
DDGÖ-16							
Toplam	37.00	13.10	0.93	37.69	13.47	35.23	11.99
Açıklık	4.27	1.92	0.86	4.36	1.96	4.04	1.82
Amaçlar	9.28	2.97	0.85	9.40	2.96	8.96	3.03
Dürtüsellik	5.68	2.81	0.85	5.74	2.89	5.57	2.62
Strateji	11.53	5.27	0.90	11.82	5.43	10.78	4.76
Kabul etmeme	6.23	3.14	0.83	6.37	3.25	5.88	2.82
DDGÖ-Pozitif							
Toplam	17.51	4.78	0.85	17.74	4.98	16.88	4.19
Kabul Etmeme	4.62	1.45	0.73	4.63	1.47	4.56	1.42
Amaçlar	6.70	2.75	0.85	6.87	2.91	6.23	2.20
Dürtüsellik	6.19	1.98	0.82	6.23	2.03	6.09	1.86
OMKÖ							
Dışa Dönüklük	9.56	3.44	0.77	9.70	3.37	9.11	3.59
Yumuşak Başlılık	9.94	2.55	0.26	10.16	2.46	9.37	2.71
Sorumluluk	11.40	2.41	0.48	11.41	2.43	11.32	2.36
Duygusal Dengelilik	7.53	2.96	0.44	7.85	2.97	6.65	2.77
Deneyime Açıklık	10.52	2.56	0.42	10.41	2.66	10.87	2.27
DASÖ-21							
Genel psikolojik sıkıntı	16.41	10.70	0.92	17.35	10.92	13.72	9.56
Depresyon	6.66	4.94	0.88	6.97	5.01	5.79	4.63
Anksiyete	4.08	3.90	0.83	4.42	4.08	3.11	3.14
Stres	5.72	3.56	0.80	6.04	3.59	4.83	3.33
PNDÖ							
Negatif duygulanım	22.41	7.12	0.85	22.87	7.42	21.11	6.08
Pozitif duygulanım	34.46	6.24	0.81	34.18	6.30	35.18	6.07

PDTÖ: Perth Duygusal Tepkisellik Ölçeği, PDTÖ-KF: Perth Duygusal Tepkisellik Ölçeği-Kısa Form, DTÖ: Duygusal Tepkisellik Ölçeği, DDGÖ-16: Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği-Kısa Form, DDGÖ-Pozitif: Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği-Pozitif, OMKÖ: On Maddelik Kişilik Ölçeği, DASÖ-21: Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği-Kısa Form, PNDÖ: Pozitif ve Negatif Duygu Ölçeği.

Tablo 2. PDTÖ ve PDTÖ-KF'nin faktör yapısına dair uyum indeksleri (hem maximum likelihood [ML] hem de robust maximum likelihood [RML] tahminleme yöntemlerine dair sonuçlar).								
		χ^2 or S-B χ^2 (df)	p	χ^2/df	CFI	NFI	RMSEA [90% CI]	AIC
PDTÖ								
ML	Tek faktörlü model	5320.85 (405)	<0.001	13.14	0.85	0.83	0.18 [0.17 - 0.18]	5440.85
	İki faktörlü model	1861.42 (404)	<0.001	4.61	0.92	0.90	0.096 [0.092 - 0.10]	1983.42
	Altı faktörlü model	1537.34 (390)	<0.001	3.94	0.93	0.91	0.087 [0.082 - 0.091]	1687.34
	Altı faktörlü ikinci düzey model	1660.20 (400)	<0.001	4.15	0.93	0.91	0.09 [0.085 - 0.094]	1790.20
RM L	Tek faktörlü model	5520.19 (405)	<0.001	13.63	0.67	0.65	0.18 [0.18 - 0.18]	5640.19
	İki faktörlü model	1890.24 (404)	<0.001	4.68	0.90	0.88	0.097 [0.092 - 0.10]	2012.24
	Altı faktörlü model	1556.39 (390)	<0.001	3.99	0.92	0.90	0.087 [0.083 - 0.092]	1706.39
	Altı faktörlü ikinci düzey model	1685.74 (400)	<0.001	4.21	0.92	0.89	0.09 [0.086 - 0.095]	1815.74
PDTÖ-KF								
ML	Tek faktörlü model	2245.91 (135)	<0.001	16.64	0.84	0.83	0.20 [0.19 - 0.21]	2317.91
	İki faktörlü model	509.28 (134)	<0.001	3.80	0.95	0.93	0.085 [0.077 - 0.092]	583.28
	Altı faktörlü model	317.29 (120)	<0.001	2.64	0.97	0.96	0.065 [0.056 - 0.065]	419.29
	Altı faktörlü ikinci düzey model	415.10 (130)	<0.001	3.19	0.96	0.94	0.075 [0.067 - 0.083]	497.10
RM L	Tek faktörlü model	2356.18 (135)	<0.001	17.45	0.67	0.66	0.20 [0.20 - 0.21]	2428.18
	İki faktörlü model	516.48 (134)	<0.001	3.85	0.94	0.93	0.085 [0.078 - 0.093]	590.48
	Altı faktörlü model	320.27 (120)	<0.001	2.67	0.97	0.95	0.065 [0.057 - 0.074]	422.27
	Altı faktörlü ikinci düzey model	417.82 (130)	<0.001	3.21	0.96	0.94	0.075 [0.067 - 0.083]	499.82

PDTÖ: Perth Duygusal Tepkisellik Ölçeği, PDTÖ-KF: Perth Duygusal Tepkisellik Ölçeği-Kısa Form, χ^2 : Ki kare, S-B χ^2 : Satorra Bentler ki kare, df: serbestlik derecesi, CFI: karşılaştırmalı uyum indeksi, NFI: normlaştırılmış uyum indeksi, RMSEA: yaklaşık hataların ortalama karekökü, AIC: Akaike ölçütü.

Eş Zamanlı Geçerlilik

PDTÖ'nün eşzamanlı geçerliliğini araştırmak için bir dizi Pearson korelasyon analizi yürütülmüştür. Tablo 4, hem PDTÖ hem de PDTÖ-KF puanları ile bu çalışmada kullanılan diğer araçlar arasındaki ilişkileri göstermektedir. Genel olarak, PDTÖ ve PDTÖ-KF diğer araçlarla benzer ilişkiler ortaya koymuştur. PDTÖ genel negatif tepkisellik puanları DTÖ toplam skoru ile yüksek pozitif korelasyon gösterirken, sadece pozitif süre skorları DTÖ toplam puanı ile negatif korelasyon göstermiştir. Geri kalan PDTÖ pozitif tepkisellik puanları ile DTÖ toplam puanı arasında anlamlı olmayan korelasyonlar gözlenmiştir. Ayrıca, DDGÖ-16 toplam puanı PDTÖ'nün tüm negatif tepkisellik puanları ile pozitif, tüm pozitif tepkisellik puanları ile negatif korelasyon göstermiştir. Olumlu duyguları düzenleme güçlüğü (DDGÖ-Pozitif), özellikle PDTÖ'nün negatif tepkisellik bileşeniyle anlamlı korelasyonlar göstermiştir.

DT ve kişilik özellikleri (OMKÖ) arasındaki ilişkiyle ilgili olarak, PDTÖ'nün pozitif tepkisellik bileşeni dışadönüklük, uyumluluk, vicdanlılık ve deneyime açıklık ile pozitif korelasyon gösterirken, nevroitiklik ile negatif korelasyon göstermiştir. Nevrotiklik ile negatif DT puanları arasında da güçlü pozitif korelasyonlar gözlenmiştir.

Beklendiği gibi, DT kişinin genel psikolojik sıkıntısıyla ve hem olumlu hem de olumsuz duygulanımla önemli ölçüde ilişkiliydi. Depresyon, anksiyete ve stres puanlarının toplamı olan psikolojik sıkıntı puanı (DASÖ-21), pozitif DT ile orta düzeyde negatif korelasyon gösterirken, negatif DT ile yüksek düzeyde pozitif korelasyon göstermiştir. Ayrıca, negatif ve pozitif duygulanım (PNDO) ile PDTÖ'nün sırasıyla negatif ve pozitif tepkisellik bileşenleri arasında da benzer bir örüntü vardır.

Tablo 3. PDTÖ ve PDTÖ-KF'nin maddelerinin standardize faktör yükleri (maximum likelihood [ML] ve robust maximum likelihood [RML] tahminleme yöntemlerine göre)

Faktörler/Madde Numaraları	PDTÖ		PDTÖ-KF	
	ML	RML	ML	RML
Genel Pozitif Tepkisellik (ikinci düzey)				
Pozitif aktivasyon (birinci düzey)	0.94	0.93	0.89	0.91
1	0.71	0.84	0.72	0.72
7	0.44	0.61	-	-
13	0.26	0.17	-	-
19	0.68	0.78	0.70	0.70
25	0.57	0.62	0.55	0.55
Pozitif yoğunluk (birinci düzey)	0.85	0.85	0.98	0.96
5	0.69	0.75	-	-
11	0.74	0.84	0.70	0.70
17	0.64	0.84	0.67	0.67
23	0.44	0.49	0.41	0.41
29	0.75	0.87	-	-
Pozitif süre (birinci düzey)	0.90	0.91	0.91	0.91
3	0.75	0.88	0.76	0.76
9	0.75	0.85	0.74	0.74
15	0.49	0.65	0.49	0.49
21	0.52	0.68	-	-
27	0.33	0.40	-	-
Genel Negatif Tepkisellik (ikinci düzey)				
Negatif aktivasyon (birinci düzey)	0.97	0.97	0.96	0.96
2	0.70	0.82	0.75	-
8	0.65	0.77	0.67	0.75
14	0.67	0.92	-	0.67
20	0.79	0.93	-	-
26	0.78	0.87	0.77	0.77
Negatif yoğunluk (birinci düzey)	0.94	0.94	0.92	0.92
6	0.77	0.86	0.78	0.78
12	0.58	0.89	-	-
18	0.78	0.89	0.80	0.80
24	0.50	0.63	-	-
30	0.85	0.94	0.86	0.86
Negatif süre (birinci düzey)	0.97	0.96	0.93	0.93
4	0.62	0.79	0.65	0.65
10	0.52	0.72	-	-
16	0.62	0.92	0.58	0.58
22	0.82	0.94	0.84	0.84
28	0.66	0.83	-	-

PDTÖ: Perth Duygusal Tepkisellik Ölçeği, PDTÖ-KF: Perth Duygusal Tepkisellik Ölçeği-Kısa Form. Tüm faktör yükleri için anlamlılık $p < 0.001$ seviyesindedir.

Artımlı Geçerlik

PDTÖ ve PDTÖ-KF'nin artımlı geçerliliğini test etmek için iki ayrı hiyerarşik regresyon analizi yapılmıştır. Bu analizlerde, DASÖ-21 toplam puanı (psikolojik sıkıntı) sonuç değişkeni olarak, DTÖ toplam puanını ilk adımın yordayıcısı olarak ve PDTÖ pozitif ve negatif tepkisellik puanları ise ikinci adımın yordayıcıları olarak kullanılmıştır. Ayrıca, PDTÖ ve PDTÖ-KF'nin depresyon, anksiyete ve stres semptomları düzeyleri üzerindeki artımlı geçerliliğini ayrı ayrı test etmek için ek hiyerarşik regresyon analizleri yürütülmüştür (bkz. Ek 2. Ek Materyal).

Bulgulara göre, ilk adım istatistiksel olarak anlamlıdır, $F(1, 390) = 144.20$, $p < .001$, $R^2 = .27$. Böylece, DTÖ toplam puanı ($\beta = .52$, $p < .001$) psikolojik sıkıntı ile anlamlı şekilde ilişkilidir. PDTÖ'nün iki genel puanının eklendiği

analizin ikinci adımı da istatistiksel olarak anlamlıdır, $F(3, 388) = 86.84$, $p < .001$, $R^2 = .40$. Buna göre, ikinci adım birinci adımda açıklanan varyansa %13 oranında istatistiksel olarak anlamlı bir katkı yapmıştır, $\Delta F(2, 388) = 42.73$, $p < .001$. DTÖ toplam puanı ($\beta = .24$, $p < .001$), PDTÖ genel pozitif ($\beta = -.21$, $p < .001$) ve genel negatif tepkisellik puanlarının ($\beta = .36$, $p < .001$) modele katkısı da bu adımda anlamlı bulunmuştur.

PDTÖ-KF'nin artımsal geçerliliği göz önüne alındığında, yukarıda bildirilene benzer sonuçlar bulunmuştur. İkinci adımda modele dahil edilen PDTÖ-KF puanları modele önemli ölçüde katkıda bulunmuştur, $F(3, 388) = 86.11$, $p < .001$, $R^2 = .40$. Ayrıca, ilk adımda açıklanan varyans istatistiksel olarak %13 oranında artmıştır, $\Delta F(2, 388) = 41.93$, $p < .001$. Buna göre, pozitif ($\beta = -.22$, $p < .001$) ve negatif tepkisellik puanları ($\beta = .33$, $p < .001$) DTÖ toplam puanı üzerine psikolojik sıkıntıyı anlamlı şekilde yordamıştır.

Tablo 4. PDTÖ, PDTÖ-KF ve diğer ölçümler arasındaki korelasyonlar

	Genel Pozitif Tepkisellik	Pozitif aktivasyon	Pozitif yoğunluk	Pozitif süre	Genel Negatif Tepkisellik	Negatif aktivasyon	Negatif yoğunluk	Negatif süre
Yaş	0.12 [*] / 0.16 ^{**}	0.06/ 0.14 ^{**}	0.08/ 0.03	0.18 ^{***} / 0.22 ^{***}	-0.23 ^{***} / -0.22 ^{***}	-0.27 ^{***} / -0.26 ^{***}	-0.19 ^{***} / -0.17 ^{***}	-0.16 ^{**} / -0.17 ^{***}
DTÖ-Toplam Puan	-0.02/ -0.08	0.04/ -0.01	0.08/ 0.05	-0.18 ^{***} / -0.23 ^{***}	0.78 ^{***} / 0.78 ^{***}	0.73 ^{***} / 0.72 ^{***}	0.75 ^{***} / 0.74 ^{***}	0.66 ^{***} / 0.61 ^{***}
DDGÖ-16-Toplam Puan	-0.25 ^{***} / -0.31 ^{***}	-0.13 [*] / -0.20 ^{***}	-0.16 ^{**} / -0.16 ^{**}	-0.37 ^{***} / -0.40 ^{***}	0.70 ^{***} / 0.70 ^{***}	0.68 ^{***} / 0.64 ^{***}	0.63 ^{***} / 0.61 ^{***}	0.63 ^{***} / .63 ^{***}
DDGÖ-Pozitif-Toplam Puan	-0.08/ -0.11 [*]	-0.06/ -0.09	0.01/ 0.02	-0.17 ^{***} / -0.19 ^{***}	0.23 ^{***} / 0.21 ^{***}	0.23 ^{***} / 0.18 ^{***}	0.22 ^{***} / 0.18 ^{***}	0.19 ^{***} / .21 ^{***}
OMKÖ-Dışa Dönüklük	0.47 ^{***} / 0.47 ^{***}	0.36 ^{***} / 0.43 ^{***}	0.45 ^{**} / 0.41 ^{**}	0.38 ^{***} / 0.37 ^{***}	-0.32 ^{***} / -0.31 ^{***}	-0.33 ^{***} / -0.31 ^{***}	-0.22 ^{***} / -0.22 ^{***}	-0.32 ^{***} / -0.32 ^{***}
OMKÖ-Yumuşak Başlılık	0.36 ^{***} / 0.38 ^{***}	0.29 ^{***} / 0.38 ^{***}	0.28 ^{**} / 0.25 ^{**}	0.36 ^{***} / 0.34 ^{***}	-0.36 ^{***} / -0.30 ^{***}	-0.31 ^{***} / -0.26 ^{***}	-0.35 ^{***} / -0.27 ^{***}	-0.34 ^{***} / -0.27 ^{***}
OMKÖ-Sorumluluk	0.32 ^{***} / 0.37 ^{***}	0.18 ^{***} / 0.25 ^{***}	0.22 ^{**} / 0.24 ^{**}	0.42 ^{***} / 0.43 ^{***}	-0.47 ^{***} / -0.45 ^{***}	-0.47 ^{***} / -0.43 ^{***}	-0.40 ^{***} / -0.38 ^{***}	-0.42 ^{***} / -0.40 ^{***}
OMKÖ-Duygusal Dengelilik	-0.21 ^{***} / -0.26 ^{***}	-0.13 [*] / -0.18 ^{**}	-0.08/ -0.10 [*]	-0.33 ^{***} / -0.36 ^{***}	0.67 ^{***} / 0.69 ^{***}	0.68 ^{***} / 0.69 ^{***}	0.61 ^{***} / 0.61 ^{***}	0.55 ^{***} / 0.55 ^{***}
OMKÖ-Deneyime Açıklık	0.07/ 0.06	0.08/ 0.09	0.01/ 0.02	0.09/ 0.04	0.12 [*] / 0.06	0.08/ 0.04	0.12 [*] / 0.06	0.12 [*] / 0.06
DASÖ-21-Toplam Puan	-0.31 ^{***} / -0.34 ^{***}	-0.21 ^{***} / -0.25 ^{***}	-0.17 ^{**} / -0.17 ^{**}	-0.42 ^{***} / -0.43 ^{***}	0.60 ^{***} / 0.59 ^{***}	0.57 ^{***} / 0.54 ^{***}	0.57 ^{***} / 0.53 ^{***}	0.51 ^{***} / 0.51 ^{***}
PNDÖ-Negatif duygulanım	-0.38 ^{***} / -0.41 ^{***}	-0.27 ^{***} / -0.32 ^{***}	-0.27 ^{**} / -0.24 ^{**}	-0.44 ^{***} / -0.46 ^{***}	0.63 ^{***} / 0.59 ^{***}	0.62 ^{***} / 0.58 ^{***}	0.59 ^{***} / 0.53 ^{***}	0.53 ^{***} / 0.47 ^{***}
PNDÖ-Pozitif duygulanım	0.57 ^{***} / 0.57 ^{***}	0.39 ^{***} / 0.39 ^{***}	0.53 ^{***} / 0.51 ^{***}	0.54 ^{***} / 0.53 ^{***}	-0.33 ^{***} / -0.31 ^{***}	-0.37 ^{***} / -0.29 ^{***}	-0.21 ^{***} / -0.19 ^{***}	-0.33 ^{***} / -0.37 ^{***}

$p < .05$ ^{*} $p < .01$ ^{**} $p < .001$; Not. Eğik çizginin solundaki değerler PDTÖ'ye, sağdaki değerler ise PDTÖ-KF'ye ait korelasyon katsayılarıdır. ; PDTÖ: Perth Duygusal Tepkisellik Ölçeği, PDTÖ-KF: Perth Duygusal Tepkisellik Ölçeği-Kısa Form, DTÖ: Duygusal Tepkisellik Ölçeği, DDGÖ-16: Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği-Kısa Form, DDGÖ-P: Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği-Pozitif, OMKÖ: On Maddelik Kişilik Ölçeği, DASÖ-21: Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği-Kısa Form, PNDÖ: Pozitif ve Negatif Duygu Ölçeği

İç Tutarlık ve Test-Tekrar Test Güvenirliği

Tablo 1, PDTÖ'nün her iki versiyonunun ve bu çalışmada elde edilen diğer ölçümlerin Cronbach alfa katsayılarını göstermektedir. Bulgular, PDTÖ'nün her iki formundaki pozitif ve negatif tepkisellik bileşenlerinin kabul edilebilir iç tutarlılığı olduğunu göstermiştir. PDTÖ'nün pozitif tepkisellik alt ölçeklerinin (.63 ile .70 arasında) ve negatif tepkisellik alt ölçeklerinin (.78 ile .84 arasında) Cronbach alfa kabul edilebilir aralıktadır. Genel pozitif ve negatif tepkisellik değerleri için Cronbach alfa sırasıyla .86 ve .92'dir. PDTÖ-KF için de benzer bir

durum söz konusudur. PDTÖ-KF'nin pozitif tepkisellik alt ölçeklerinin (.62 ile .69 arasında) ve negatif alt ölçeklerinin (.72 ile .85 arasında) Cronbach alfabaları kabul edilebilir aralıktadır. Genel pozitif ve negatif tepkisellik değerleri için alfalar sırasıyla .83 ve .90'dır. Her iki formdaki negatif tepkisellik alt ölçekleri mükemmel ve iyi iç tutarlılıklar verirken, pozitif tepkisellik alt ölçekleri biraz daha düşük alfa katsayıları göstermiştir. Genel olarak, her iki formdaki tüm alt ölçeklerin Cronbach alfa katsayıları kabul edilebilir sınırlar içinde bulunmuştur.

Test-tekrar test güvenilirliği için, iki hafta arayla elde edilen PDTÖ ve PDTÖ-KF puanları kullanılarak Pearson korelasyon ve ICC analizleri yapılmıştır. Aşağıda parantez içinde ICC katsayıları verilmiştir. Buna göre, test-tekrar test güvenilirlik katsayıları PDTÖ'nün pozitif tepkisellik bileşeni için .83 (.86) ve negatif tepkisellik bileşeni için .84 (.87) olduğu bulunmuştur. Bu değerler, pozitif aktivasyon, yoğunluk ve süre için sırasıyla .73, .74 ve .76 (.81, .81 ve .84) ve negatif aktivasyon, yoğunluk ve süre için sırasıyla .82, .79 ve .77 (.88, .84 ve .84)'dir. PDTÖ-KF için de benzer sonuçlar elde edilmiştir. Test-tekrar test güvenilirlik katsayıları pozitif tepkisellik bileşeni için .79 (.85) ve negatif tepkisellik bileşeni için .85 (.89) olarak hesaplanmıştır. Ayrıca, pozitif aktivasyon, yoğunluk ve süre için sırasıyla .68, .62 ve .73 (.78, .73 ve .82) ve negatif aktivasyon, yoğunluk ve süre için ise sırasıyla .81, .77 ve .77 (.87, .85 ve .83) olarak hesaplanmıştır.

Tartışma

Bu çalışma, PDTÖ'nün hem orijinal hem de kısa formlarını Türkçeye uyarlamak ve psikometrik özelliklerini incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bulgular ölçeklerin orijinal faktör yapılarını doğrulamış, PDTÖ ve PDTÖ-KF puanlarının duygusal tepkisellikle ilişkili diğer yapılarla korelasyonlarını göstermiş ve güvenilirliğinin iyi olduğuna işaret etmiştir.

Becerra ve arkadaşları (2019) tarafından Davidson'ın (1998) teorik modeli temel alınarak geliştirilen PDTÖ, pozitif ve negatif DT'yi aktivasyon, yoğunluk ve süre yönleriyle ölçmektedir. Sonuçlarımız, hem 6 faktörlü birinci dereceden yapının hem de bu faktörleri içeren ikinci dereceden yapının, PDTÖ'nün orijinal ve kısa formları için geçerli olduğunu göstermiştir. Bu sonuçlar, örneğin PDTÖ'nün Farsça versiyonu (Asl ve ark. 2020), PDTÖ-KF'nin Rusça (Larionov ve ark. 2021) ve Türkçe versiyonları (Balaban ve Bilge 2021) gibi önceki raporlarla uyumludur. Mevcut çalışma ile hem pozitif-negatif aktivasyon, yoğunluk ve süre için alt ölçek puanlarının hem de genel pozitif-negatif tepkisellik için genel puanların kullanılabilmesi gösterilmiştir. Her ne kadar 6 faktörlü yapının uyum istatistikleri daha iyi psikometrik özellikler gösterse de ikinci dereceden faktörler de kabul edilebilir uyum istatistikleri vermiştir. Davidson'ın (1998) teorik modelini ve ölçeğin orijinal faktör yapısını korumak için (Becerra ve ark. 2019, Preece ve ark. 2019), DT'yi ölçmek için her iki yapının da kullanılabilmesini öneriyoruz.

Ölçek maddeleri daha yakından incelendiğinde, pozitif tepkisellik maddelerinden 13. maddenin (Bir şeyler hakkında çok çabuk heveslenme eğilimindeyim) ve 27. maddenin (Biri bana iltifat ederse, uzun süre ruh halimi iyileştirir) PDTÖ'deki faktör yüklerinin .40'ın altında olduğu görülmüştür. Aslında, bu maddeler orijinal çalışmada (Preece ve ark. 2019) bileşenlerine nispeten düşük yükler vermiş ve PDTÖ-KF'ye dahil edilmemiştir. Ancak, bu düşük yüklere rağmen, bu maddelerin istatistiksel olarak anlamlı olması, ilgili faktörün iç tutarlılığını tehlikeye atıyor gibi görünmemektedir. Bu nedenle, mevcut çalışmada gözlemlenen iyi uyum istatistiklerine ve ölçeğin orijinal yapısını koruma motivasyonumuza dayanarak bu iki maddeyi PDTÖ'den çıkarmayıp korumayı tercih ettik. Zaten bu maddeler tüm faktör yüklerinin .40'ın üzerinde olduğu PDTÖ-KF'ye de dahil edilmemiştir.

Güvenilirlik göz önünde bulundurulduğunda, 6 faktörlü yapının Cronbach alfa değerlerinin her iki form için de kabul edilebilir eşik üzerinde olduğu görülmüştür. İlgili katsayılar genel pozitif ve genel negatif tepkisellik puanları için alt ölçek puanlarına kıyasla daha yüksektir. Bu bulgular, PDTÖ ve PDTÖ-KF'nin iç tutarlılığına ilişkin önceki çalışmalarla tutarlıdır (Becerra ve ark. 2019, Preece ve ark. 2019, Asl ve ark. 2020). Mevcut çalışma, ölçeğin test-tekrar test güvenilirliğini Türkiye örnekleminde inceleyen ilk çalışmadır ve PDTÖ ve PDTÖ-KF'nin sağlam psikometrik özelliklerini daha da destekleyen oldukça olumlu sonuçlara ulaşmıştır. Bu sonuçlar, kişinin öz bildirim tepkiselliğinin zaman içinde nispeten sabit kaldığına işaret etmektedir.

Ayrıca, PDTÖ ve PDTÖ-KF'nin eşzamanlı geçerliliğini, Türkçede DT'yi ölçmek için en sık kullanılan araçlardan biri olan DTÖ'yü kullanarak test edilmiştir. Bulgular, PDTÖ'nün özellikle olumsuz duygularla ilgili alt ölçekleri ile toplam DTÖ puanı arasında yüksek korelasyonlar olduğunu göstermiştir. Bu beklenen sonuç, PDTÖ'nün Türkçe versiyonunun DT'yi başarılı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir. Ayrıca, PDTÖ pozitif tepkisellik bileşeninde yalnızca süre alt ölçeği toplam DTÖ puanı ile negatif korelasyon göstermiştir ki bu Becerra ve arkadaşlarının (2019) bulgusuyla oldukça tutarlıdır. Buna ek olarak, böyle bir bulgu DTÖ'nün pozitif DT'yi ölçmede yetersiz kaldığını, PDTÖ'nün ise hem negatif hem de pozitif DT'nin daha kapsamlı değerlendirmesini sunduğunu göstermektedir.

PDTÖ ve PDTÖ-KF'nin eşzamanlı geçerliliği DDGÖ-16 ile değerlendirilen duygu düzenleme güçlükleri ile de değerlendirilmiştir. Duygu düzenleme gücü pozitif tepkisellik ile negatif, negatif tepkisellik ile pozitif korelasyon göstermiştir. PDTÖ ve PDTÖ-KF'yi kullanan önceki araştırmalarla uyumlu olarak (Becerra ve ark. 2019, Preece ve ark. 2019, Asl ve ark. 2020, Balaban ve Bilge 2021), bulgular pozitif DT arttıkça duygu düzenlemede daha az zorluk yaşanabileceğini ve bunun aksine, olumsuz duygulara tepkisellik arttıkça duyguları düzenlemede daha fazla zorluk yaşanabileceğini düşündürmektedir. Gross ve Jazaieri (2014) duygu düzenlemenin DT'den oldukça etkilenen bir yapı olduğunu vurgulamıştır ve bu çalışma da bu ilişkiyi desteklemektedir. Ayrıca, PDTÖ ve PDTÖ-KF'nin olumlu duyguları düzenlemedeki zorluklarla nasıl ilişkili olduğunu ele aldık ve olumlu duyguları düzenlemedeki zorlukların negatif ER ile bağlantılı olduğunu bulduk. Pozitif DT ile negatif ilişkili olması beklenmesine rağmen, korelasyon katsayıları istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Özetle hem olumlu hem de olumsuz duyguları düzenlemedeki güçlükler PDTÖ ve PDTÖ-KF negatif tepkisellik puanlarıyla anlamlı şekilde ilişkilidir.

DT, kişilik özelliklerine benzer şekilde, duygusal deneyimlere ve duygusal uyarılara verilen tepkilere yatkınlığı ifade etmektedir (Becerra ve ark. 2019). Diğer bir deyişle, kişinin olumlu ve olumsuz duyguları ne kadar çabuk hissettiği, bu duyguların ne kadar yoğun olduğu ve ne kadar süreyle yaşandığı PDTÖ ile ölçülen bireysel farklılıkları yaratan faktörlerdir. Dolayısıyla, bu farklılıkların beş faktör kişilik özellikleriyle de bağlantılı olabileceği beklentisi, bizi PDTÖ'nün kişilik özellikleriyle eşzamanlı geçerliliğini test etmeye yöneltmiştir. Buna göre, kişilik özellikleri olarak dışadönüklük, yumuşak başlılık, sorumluluk ve deneyime açıklığın pozitif tepkisellik ile pozitif yönde ilişkili olduğunu, duygusal dengesizliğin ise negatif tepkisellik ile pozitif yönde ilişkili olduğu görülmüştür. Bildiğimiz kadarıyla, bu çalışma PDTÖ puanları ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi ele alan ilk çalışmadır. Yüksek duygusal dengesizliğe sahip kişilerin duygu manipülasyonu yoluyla olumsuz duygular hissetme olasılıklarının daha yüksek olduğu (Larsen ve Ketelaar 1989) ve duygu düzenlemede daha fazla zorluk yaşadıkları (Barańczuk 2019) düşünüldüğünde bulgularımız oldukça makul görünmektedir. Kişilik özelliklerine ilişkin bulgularımız, PDTÖ ile ölçülen DT literatürüne katkıda bulursa da, gelecekteki araştırmalar, bu çalışmada gözlemlenen OMKÖ'nin düşük iç tutarlılık katsayılarını dikkate almalı ve bulgularımızı ilgili başka bir ölçüm kullanarak tekrarlamaya çalışmalıdır.

Bu çalışmada psikolojik sıkıntı (DASÖ-21 toplam puanı) ile PDTÖ puanları arasındaki ilişkiler de incelenmiştir. Sonuçlar, pozitif tepkiselliğin azalması ve negatif tepkiselliğin artması durumunda psikolojik sıkıntının arttığını göstermiştir ki bu da PDTÖ kullanılarak elde edilen önceki bulgularla tutarlıdır (Becerra ve ark. 2019, Preece ve ark. 2019, Asl ve ark. 2020, Balaban ve Bilge 2021). Önceki araştırmalar da DT ile psikopatoloji arasındaki ilişkiyi vurgulamış ve DT'yi duygu düzenleme ile etkileşime giren bir risk faktörü olarak ele almıştır (Gross ve Jazaieri 2014). Ancak, DT yalnızca olumsuz duygulara yanıtla incelenmiştir. Bulgularımız, pozitif tepkiselliğin psikopatoloji semptomları ve negatif duygulanımla negatif, pozitif duygulanımla ise pozitif ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. İnsanların olumlu duygularına nasıl yaklaştıklarının ruh hallerini etkilediği düşünüldüğünde (bkz. Gruber 2019), olumlu duyguları ele alan bir aracın tanıtılması çok önemlidir. Nitekim, PDTÖ'nün artan geçerliliğine ilişkin sonuçlarımız, PDTÖ'nün her iki formundaki toplam puanların, toplam DTÖ puanına kıyasla psikopatoloji semptomlarını önemli ölçüde yordadığını ortaya koymuştur. İkinci adımda, negatif tepkiselliğin artması ve pozitif tepkiselliğin azalması DTÖ'nün depresif belirti şiddetlerini öngörmedeki etkisini ortadan kaldırmıştır. Hem pozitif hem de negatif tepkiselliğin etkileri tüm semptom şiddetleri için anlamlı olduğundan, PDTÖ'nün psikopatolojide pozitif duygulara tepkisellik üzerine araştırma fırsatları sunacağına inanıyoruz.

Kadınların PDTÖ ve PDTÖ-KF puanlarının erkeklerden daha yüksek olma eğiliminde olduğu ve aktivasyondaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. Balaban ve Bilge (2021) cinsiyet farkı olmadığını bildirmiş olsa da sonuçlarımız önceki bazı bulgularla uyumludur (Becerra ve ark. 2019, Preece ve ark. 2019, Larionov ve ark. 2021). Aslında, kadınların duygularını erkeklerden daha fazla gösterme ve söze dökme eğiliminde olduğu (Brody ve Hall 2008) ve ayrıca olumsuz uyarılara karşı daha yüksek uyarılma gösterdiği (Bianchin ve Angrilli 2012) düşünüldüğünde, bu cinsiyet farkı beklenmektedir. Önceki kanıtların çoğunun psikofizyolojik ölçümlerden geldiği düşünüldüğünde, PDTÖ kullanılarak DT'deki cinsiyet farklılıklarının incelenmesi literatüre değerli bir katkıdır. Ayrıca, okuyucuların DT'deki cinsiyet farklılıklarını yorumlarken dikkatli olmaları gerektiğini de not ediyoruz, çünkü sonuçlar mevcut çalışmadaki eşit olmayan cinsiyet oranı nedeniyle yanlı olabilir ve bulgularımızın genelleştirilebilirliğini potansiyel olarak sınırlayabilir.

Bireylerin duygusal uyarıların işlenmesinin algı, dikkat ve hafıza gibi bilişsel süreçlerini önemli ölçüde yanlı hale getirdiği düşünüldüğünde, psikopatolojiye yol açan yanlı duygu işleme ile ilgilenen araştırmacılar PDTÖ'den de faydalanabilir. Örneğin, DT'si yüksek bireyler tehlike ve tehditle ilgili uyarılara karşı dikkat yanlılığı göstermiş ve bu tür uyarıların işlemeye daha fazla dikkat kaynağı ayırmıştır (Matusz ve ark. 2015). Bu yanlılık sadece dikkatle sınırlı değildir, aynı zamanda yüksek DT'ye sahip bireyler tehlike ve tehdit sinyali veren uyarıların hatırlamada seçici olarak daha iyidir (Matusz ve ark. 2015). Ancak, bilişsel süreçlerdeki bu yanlılık bazen

uyaranlara hızlı ama hatalı tepkiler verilmesine yol açmaktadır. Yüksek nörotizme sahip bireyler, olumsuz duygusal uyaranlara ilişkin yanlış anılara daha yatkındır (Norris ve ark. 2019). Dolayısıyla, ER ile duygusal uyaranlara yönelik dikkat ve hafıza yanlılıkları arasındaki ilişkiyi anlamak, araştırmacıların psikopatolojiyi daha iyi anlamalarına da yardımcı olabilir.

Bu çalışmanın, ileriki çalışmalarda ele alınması gereken bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Orijinal PDTÖ-KF çalışmasında kullanılan prosedürü izleyerek (Preece ve ark. 2019, ayrıca benzer bir yaklaşım kullanan diğer çalışmalara bakınız Merz ve ark. 2013, Kaçar-Başaran ve ark. 2022), PDTÖ-KF puanlarını katılımcıların PDTÖ'nün ilgili maddelerine verdikleri yanıtlardan elde ettik, bu nedenle PDTÖ-KF'yi ayrı bir araç olarak uygulamadık. Bu prosedür, psikometrik özellikleri bakımından PDTÖ ile PDTÖ-KF arasındaki benzerlik derecesini şişirmiş olabilir ve yöntem yanlılığını artırma potansiyeline sahiptir. Yine de Balaban ve Bilge'nin (2021) çalışmasıyla tutarlı bulgular, PDTÖ-KF'nin iyi psikometrik özelliklerinin yalnızca potansiyel yöntem yanlılığıyla açıklanamayacağını ve PDTÖ-KF'nin farklı Türk toplumu örneklemelerinde DT'yi ölçmek için geçerli ve güvenilir bir araç olduğunu göstermektedir.

Bu çalışmada birincil amacımız PDTÖ ve PDTÖ-KF'nin psikometrik özelliklerini Türk toplumundan bir örnekleme test etmek olsa da bulgularımız örnekleminizin temsil gücü, eşit olmayan cinsiyet dağılımı, katılımcıların çevrimiçi olarak işe alınması veya farklı psikopatolojilere sahip klinik örneklemelerin dahil edilmemesi gibi çeşitli faktörlerle sınırlı olabilir. Ayrıca, bireylerin mevcut psikopatoloji durumlarına göre herhangi bir özel dışlama veya dahil etme kriteri uygulamadığımızı da belirtmek isteriz. Hem bulgularımızın hem de önceki araştırmaların psikopatoloji semptomlarının ER düzeyiyle yakından ilişkili olduğunu öne sürdüğü göz önünde bulundurulduğunda (örneğin, Bylsma ve ark. 2008, Cogle ve ark. 2013, Gross ve Jazaieri 2014), gelecekteki çalışmalar, bulguların daha temsili veya karşılaştırılabilir klinik ve klinik olmayan örneklerde tekrarlanabilirliğini sağlamak için daha katı bir dahil etme/dışlama kriteri kullanarak mevcut çalışmayı genişletmelidir. Ayrıca, diğer öz bildirim ölçümlerini kullanarak eşzamanlı geçerliliği test ederek, duygunun öznel bileşeninde DT'nin nasıl ortaya çıktığını daha iyi anlamak için PDTÖ ve PDTÖ-KF'yi Türkçeye uyarlamayı amaçladık. Gelecekteki çalışmalar, metodolojiler arasındaki benzerlik ve farklılıkları ortaya çıkarmak için laboratuvar ortamında farklı fizyolojik araçlar veya deneysel yöntemler kullanarak DT'yi araştırmayı düşünebilir. Ayrıca, DT'nin laboratuvar ortamında bir durum faktörü olarak ölçülmesi, DT'nin bağlama özgü faktörlerden nasıl etkilenebileceğine dair daha iyi fikir edinilmesini sağlayacaktır.

Son olarak, titiz çeviri prosedürümüze rağmen, pratik nedenlerden dolayı, PDTÖ'nün orijinal ve Türkçe versiyonlarının dilsel eşdeğerliğini, her iki dilde de yetkin olan aynı örnekleme uygulayarak test etmedik. Aslında, dilsel eşdeğerlik çeviri çalışmaları için isteğe bağlı bir adım olarak kabul edilmektedir (Sertel-Berk 2020) ve psikoloji alanında en az yüksek lisans derecesine sahip üç uzmanın, maddelerin kaynak dilden hedef dile çevirisinin aynı anlamı taşıdığını doğruladığını belirtiyoruz. Yine de çevrilen maddelerin geçerliliğini artırmak için gelecekteki çalışmalarda PDTÖ ve PDTÖ-KF'nin Türkçe versiyonlarının dilsel eşdeğerliğinin incelenmesi faydalı olacaktır.

Sonuç

Çalışmamız, PDTÖ ve PDTÖ-KF'nin Türk örnekleminde geçerli ve güvenilir araçlar olduğunu göstermiştir. PDTÖ'nün psikometrik özelliklerini araştıran önceki çalışmalarla karşılaştırıldığında, bu çalışma PDTÖ'nün her iki formunun da Türkçeye çevrilmiş olması, titiz bir çeviri süreci yürütülmesi ve nispeten büyük bir örneklemin çalışmaya dahil edilmesi bakımından güçlü yönleri sahiptir. Ayrıca bu çalışma, ölçeklerin test-tekrar test güvenilirliğini ve artımlı geçerliliğini inceleyen ve PDTÖ ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkilere dair bulgular sunan ilk çalışmadır. Ölçeklerin geçerlilik ve güvenilirliklerinin teyit edilmesi, araştırmacıların Türkçede daha güncel DT ölçümleri kullanmalarını sağlayacak ve bu da muhtemelen DT'nin çok boyutlu ve kültürler arası değerlendirilmesinin önünü açacaktır. Genel olarak, PDTÖ, DT'nin psikopatoloji ve bazı bireysel farklılıklarla ilişkilerini araştırmak için kullanılabilirliği gibi, duyguların biliş üzerindeki etkilerini inceleyen bilişsel psikoloji araştırmalarına da katkıda bulunabilir. Sonuç olarak, bu ölçeğin kullanılması, DT konusundaki teorik altyapımızı geliştirebilir ve bilim camiasının pratikte insan duygularını daha iyi anlamasını sağlayabilir.

Kaynaklar

Asl E, Mohammadian Y, Gharraee B, Khanjani S, Pazouki A (2020) Assessment of the emotional reactivity through the positive and negative emotions: The psychometric properties of the Persian version of the Perth Emotional Reactivity Scale. *Iran J Psychiatry Behav Sci*, 14:e98057.

Atak H (2013) The Turkish adaptation of the Ten-Item Personality Inventory. *Noro Psikiyatri Ars*, 50:312-319.

- Balaban G, Bilge Y (2021) Psychometric properties of Perth Emotional Reactivity Scale-Short Form in Turkish community sample. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 13:281-297.
- Barańczuk U (2019) The five factor model of personality and emotion regulation: A meta-analysis. *Pers Individ Dif*, 139:217-227.
- Barnhart WR, Braden AL, Jordan AK (2020) Negative and positive emotional eating uniquely interact with ease of activation, intensity, and duration of emotional reactivity to predict increased binge eating. *Appetite*, 151:104688.
- Becerra R, Campitelli G (2013) Emotional reactivity: Critical analysis and proposal of a new scale. *Int J Appl Psychol*, 3:161-168.
- Becerra R, Preece D, Campitelli G, Scott-Pillow G (2019) The assessment of emotional reactivity across negative and positive emotions: Development and validation of the Perth Emotional Reactivity Scale (PERS). *Assessment*, 26:867-879.
- Bianchin M, Angrilli A (2012) Gender differences in emotional responses: A psychophysiological study. *Physiol Behav*, 105:925-932.
- Bjureberg J, Ljótsson B, Tull MT, Hedman E, Sahlin H, Lundh LG et al. (2016) Development and validation of a brief version of the difficulties in emotion regulation scale: the DERS-16. *J Psychopathol Behav Assess*, 38:284-296.
- Brody LR, Hall JA (2008) Gender and emotion in context. In *Handbook of Emotions* (Eds M Lewis, JM Haviland-Jones, L Feldman-Barrett):395-408. New York, NY, Guilford Press.
- Bylsma LM, Morris BH, Rottenberg J (2008) A meta-analysis of emotional reactivity in major depressive disorder. *Clin Psychol Rev*, 28:676-691.
- Carlson CR, Collins FL, Stewart JF, Porzelius J, Nitz JA, Lind CO (1989) The assessment of emotional reactivity: A scale development and validation study. *J Psychopathol Behav Assess*, 11:313-325.
- Carver CS, White TL (1994) Behavioral inhibition, behavioral activation, and affective responses to impending reward and punishment: The BIS/BAS scales. *J Personal Soc Psychol*, 67:319-333.
- Cogle JR, Timpano KR, Sarawgi S, Smith CM, Fitch KE (2013) A multi-modal investigation of the roles of distress tolerance and emotional reactivity in obsessive-compulsive symptoms. *Anxiety Stress Coping*, 26:478-492.
- Dahl RE, Gunnar MR (2009) Heightened stress responsiveness and emotional reactivity during pubertal maturation: Implications for psychopathology. *Dev Psychopathol*, 21:1-6.
- Davidson RJ (1998) Affective style and affective disorders: Perspectives from affective neuroscience. *Cogn Emot*, 12:307-330.
- Fox E (2008) *Emotion Science Cognitive and Neuroscientific Approaches to Understanding Human Emotions*. London, UK, Palgrave Macmillan.
- Gençöz T (2000) Positive and negative affect schedule: A study of validity and reliability. *Türk Psikoloji Dergisi*, 15(46):19-28.
- Gosling SD, Rentfrow PJ, Swann Jr WB (2003) A very brief measure of the Big-Five personality domains. *J Res Pers*, 37:504-528.
- Gratz KL, Rosenthal MZ, Tull MT, Lejuez CW, Gunderson JG (2010) An experimental investigation of emotional reactivity and delayed emotional recovery in borderline personality disorder: The role of shame. *Compr Psychiatry*, 51:275-285.
- Gross JJ (2014) Emotion regulation: Conceptual and empirical foundations. In *Handbook of Emotion Regulation* (Ed JJ Gross):3-20. New York, Guilford Press.
- Gross JJ, Jazaieri H (2014) Emotion, emotion regulation, and psychopathology: An affective science perspective. *Clin Psychol Sci*, 2:387-401.
- Gruber J (2019) *The Oxford Handbook of Positive Emotion and Psychopathology*. New York, Oxford University Press.
- Hamann S, Canli T (2004) Individual differences in emotion processing. *Curr Opin Neurobiol*, 14:233-238.
- Henry JD, Crawford JR (2005) The short-form version of the Depression Anxiety Stress Scales (DASS-21): Construct validity and normative data in a large non-clinical sample. *Br J Clin Psychol*, 44:227-239.
- Hisler GC, Krizan Z, DeHart T, Wright AG (2020) Neuroticism as the intensity, reactivity, and variability in day-to-day affect. *J Res Pers*, 87:103964.
- Kaçar-Başaran S, Gökdağ C, Erdoğan-Yıldırım Z, Yorulmaz O (2022) A different view to perfectionism: An investigation of the psychometric properties of the big three perfectionism scale in a Turkish community sample. *Curr Psychol*, 41:6511-6521.
- Kline RB (2016) *Structural Equation Modeling*, 4th Ed.. New York, Guilford Press.
- Larionov PM, Ageenkova EK, Belashina TV (2021) Psychometric properties of the Russian version of the Perth Emotional Reactivity Scale-Short Form. *Neurology Neuropsychiatry Psychosomatics*, 13:26-33.
- Larsen RJ, Ketelaar T (1989) Extraversion, neuroticism and susceptibility to positive and negative mood induction procedures. *Pers Individ Dif*, 10:1221-1228.
- Matusz PJ, Traczyk J, Sobkow A, Strelau J (2015) Individual differences in emotional reactivity moderate the strength of the relationship between attentional and implicit-memory biases towards threat-related stimuli. *J Cogn Psychol (Hove)*, 27:715-724.

- Merz EL, Malcarne VL, Roesch SC, Ko CM, Emerson M, Roma VG et al. (2013) Psychometric properties of Positive and Negative Affect Schedule (PANAS) original and short forms in an African American community sample. *J Affect Dis*, 151:942-949.
- Moors A (2009) Theories of emotion causation: A review. *Cogn Emot*, 23:625-662.
- Nock MK, Wedig MM, Holmberg EB, Hooley JM (2008) The emotion reactivity scale: Development, evaluation, and relation to self-injurious thoughts and behaviors. *Behav Ther*, 39:107-116.
- Norris CJ, Leaf PT, Fenn KM (2019) Negativity bias in false memory: Moderation by neuroticism after a delay. *Cogn Emot*, 33:737-753.
- Preece D, Becerra R, Campitelli G (2019) Assessing emotional reactivity: Psychometric properties of the Perth Emotional Reactivity Scale and the development of a short form. *J Pers Assess*, 101:589-597.
- Sarıçam H (2018) The psychometric properties of Turkish version of Depression Anxiety Stress Scale-21 (DASS-21) in health control and clinical samples. *Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi*, 7:19-30.
- Seçer İ, Halmatov S, Gençdoğan B (2013) Duygusal tepkisellik ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: güvenilirlik ve geçerlilik çalışması. *Sakarya University Journal of Education*, 3:77-89.
- Sertel-Berk Ö (2020) Dil Uyarlamasından Psikometrik Sınamalara TuM Basamakları İle Ölçek Uyarlama Çalışmaları-1 [Webinar]. İstanbul, İstanbul Üniversitesi İstatistik Uygulama ve Araştırma Merkezi.
- Şişman S (2012) Davranışsal İnhibisyon Sistemi / Davranışsal Aktivasyon Sistemi Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Psikoloji Çalışmaları*, 32:1-22.
- Taber KS (2018) The use of Cronbach's alpha when developing and reporting research instruments in science education. *Res Sci Edu*, 48:1273-1296.
- Thompson B (2004) *Exploratory and Confirmatory Factor Analysis: Understanding Concepts and Applications*. Washington, DC, American Psychological Association.
- Watson D, Clark LA (1997) Extraversion and its positive emotional core. In *Handbook of Personality Psychology* (Eds R Hogan, J Johnson, S Briggs):767-793. Cambridge, MA, Academic Press.
- Watson D, Clark LA, Tellegen A (1988) Development and validation of brief measures of positive and negative affect: the PANAS scales. *J Pers Soc Psychol*, 54:1063-1070.
- Weiss NH, Gratz KL, Lavender JM (2015) Factor structure and initial validation of a multidimensional measure of difficulties in the regulation of positive emotions: The DERS-Positive. *Behav Modif*, 39:431-453.
- Wheeler RE, Davidson RJ, Tomarken AJ (1993) Frontal brain asymmetry and emotional reactivity: A biological substrate of affective style. *Psychophysiology*, 30:82-89.
- Widiger TA (2009) Neuroticism. In *Handbook of Individual Differences in Social Behavior* (Eds. MR Leary, RH Hoyle):129-146. New York, Guilford Press.
- Yiğit İ, Güzey Yiğit M (2019) Psychometric properties of Turkish version of Difficulties in Emotion Regulation Scale-Brief Form (DERS-16). *Curr Psychol*, 38:1503-1511.

Yazarların Katkıları: Çalışmaya önemli bir bilimsel katkı sağlandığı ve makalenin hazırlanmasında veya gözden geçirilmesinde yardımcı olduğu tüm yazar(lar) tarafından beyan edilmiştir.

Danışman Değerlendirmesi: Dış bağımsız

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması bildirilmemiştir.

Finansal Destek: Bu çalışma için finansal destek alındığı beyan edilmemiştir.

Teşekkür: Bu çalışmanın ön bulguları İstanbul-Türkiye'de düzenlenen 21. Ulusal Psikoloji Kongresi'nde sunulmuştur. Bu çalışmanın bulgularını destekleyen verilere OSF linkinden (<https://osf.io/kgfrw/>) erişilebilir. Yazarlar, Dr. David Preece'e bu makalenin analizleri ile ilgili yararlı yorumları için teşekkür eder..

Authors Contributions: The author(s) have declared that they have made a significant scientific contribution to the study and have assisted in the preparation or revision of the manuscript

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: No conflict of interest was declared.

Financial Disclosure: No financial support was declared for this study.

Acknowledgments: The preliminary findings of the present study were presented at the 21st National Psychology Congress in Istanbul-Turkey. The data supporting this study's findings are publicly available from the OSF link (<https://osf.io/kgfrw/>). The authors would like to thank Dr. David Preece for their helpful comments on the analyses of this paper..

Ek 1. Perth Duygusal Tepkisellik Ölçeği (PDTÖ) ve Kısa Formunun (PDTÖ-KF) Türkçe Formları

Perth Duygusal Tepkisellik Ölçeği (PDTÖ)

Bu ölçek, duygusal olayları yaşarken tipik olarak nasıl tepki verdiğinizin farklı yönlerini ölçmek için tasarlanmıştır. Lütfen aşağıdaki ifadeleri tipik bir günde sizin için ne kadar geçerli olup olmadıklarına göre puanlayınız. Her soru için bir cevabı daire içine alın.

		Bana hiç benzemiyor.	Benden biraz daha farklı	Ne bana benziyor ne de benzemiyö	Ne bana benziyor ne de benzemiyö	Tıpkı benim gibi.
1	Çok kolay mutlu olmaya yatkınım.	1	2	3	4	5
2	Çok kolay üzölmeye yatkınım.	1	2	3	4	5
3	Mutlu olduğumda, bu his benimle uzunca bir süre kalır.	1	2	3	4	5
4	Üzgün olduğumda, kendimi toplamam epey zaman alır.	1	2	3	4	5
5	Mutluluğu arkadaşlarımdan daha yoğun yaşadığımı düşünüyorum.	1	2	3	4	5
6	Üzgünsem, bunu diğer herkesten daha yoğun hissederim.	1	2	3	4	5
7	Duygularım nötrden olumluya kendiliğinden geçer.	1	2	3	4	5
8	Çok kolay hayal kırıklığına uğramaya yatkınım.	1	2	3	4	5
9	Olumlu hissettiğimde, günün büyük bir bölümünde böyle kalabilirim.	1	2	3	4	5
10	Sinirlendiğim bir durumu atlatmak diğer insanlara kıyasla daha fazla zamanımı alır.	1	2	3	4	5
11	Neşeli olduğumda, bunu oldukça derinden hissetmeye yatkınım.	1	2	3	4	5
12	Engellenmişlik hissini oldukça derinden yaşarım.	1	2	3	4	5
13	Bir şeylere çok çabuk heveslenmeye yatkınım.	1	2	3	4	5
14	Çok kolayca engellenmiş hissetmeye yatkınım.	1	2	3	4	5
15	(Belli bir konuyla ilgili) Hevesimi uzunca bir süre sürdürebilirim.	1	2	3	4	5
16	Engellenmişlik hissinden kurtulmak benim için zordur.	1	2	3	4	5
17	Olumlu ruh halini oldukça güçlü yaşarım.	1	2	3	4	5
18	Normalde mutsuz olduğumda bunu çok şiddetli hissederim.	1	2	3	4	5
19	Olumlu şeylerle ilgili anında iyi hissederim.	1	2	3	4	5
20	Duygularım nötrden olumsuzca çok çabuk geçer.	1	2	3	4	5
21	Güzel haberler alırsam, belli bir süre mutlu kalırım.	1	2	3	4	5
22	Olumsuz ruh haline bir kere girdiğimde bundan kurtulmak zor olur.	1	2	3	4	5
23	Bir şeye heveslendiğimde bunu çok güçlü şekilde hissederim.	1	2	3	4	5
24	Sinirlendiğimde, bu duygumu çok güçlü şekilde hissederim.	1	2	3	4	5
25	İyi haberlere çok çabuk tepki veririm.	1	2	3	4	5
26	Olumsuz şeyler hakkında çok çabuk karamsar olmaya yatkınım.	1	2	3	4	5
27	Biri bana iltifat ederse, bu durum ruh halime uzun bir süre iyi gelir.	1	2	3	4	5
28	Bir şeye kızdığımda, bu bütün günümü mahveder.	1	2	3	4	5
29	Akraba ve arkadaşlarıma kıyasla olumlu hisleri daha derinden yaşarım.	1	2	3	4	5
30	Olumsuz hislerimi çok yoğun yaşarım.	1	2	3	4	5

Not: Kalın yazılmış maddeler PDTÖ-KF'nin maddelerini temsil etmektedir.

Ölçeğin Puanlaması

Ölçekten altı alt puan ve iki toplam puan elde edilebilmektedir. Ölçeğin tek bir toplam puanı yoktur. Ölçekte ters kodlanmış madde bulunmamaktadır.

Alt boyutlar ve ilgili maddeler aşağıda verilmiştir. Her bir alt boyutun puanlaması, ilgili maddelere verilen cevapların toplanmasıyla oluşturulmaktadır.

Pozitif Duygusal Tepkisellik: Tek sayı olan tüm maddeler

Pozitif aktivasyon: 1, 7, 13, 19, 25

Pozitif yoğunluk: 5, 11, 17, 23, 29

Pozitif Süre: 3, 9, 15, 21, 27

Negatif Duygusal Tepkisellik: Çift sayı tüm maddeler

Negatif aktivasyon: 2, 8, 14, 20, 26

Negatif yoğunluk: 6, 12, 18, 24, 30

Negatif Süre: 4, 10, 16, 22, 28

Ek 2. Ek Materyal

Tablo Ek. PDTÖ ve PDTÖ-KF'nün artımlı geçerliliği için hiyerarşik regresyon analizi sonuçları				
Yordanan değişkenler olarak DASÖ -21 puanları				
	Depresyon	Anksiyete	Stres	Genel Psikolojik Sıkıntı
Aşama I	$AdjR^2 = 0.14$ $F(1, 391) = 64.56^{***}$	$AdjR^2 = 0.26$ $F(1, 391) = 136.57^{***}$	$AdjR^2 = 0.26$ $F(1, 391) = 139.36^{***}$	$AdjR^2 = 0.27$ $F(1, 391) = 144.20^{***}$
DTÖ	$\beta = 0.38^{***}$	$\beta = 0.51^{***}$	$\beta = 0.51^{***}$	$\beta = 0.52^{***}$
Aşama II	$AdjR^2 = 0.30$ $F(3, 389) = 56.79^{***}$ $\Delta AdjR^2 = 0.16$ $\Delta F(2, 388) = 45.55^{***}$	$AdjR^2 = 0.32$ $F(3, 389) = 62.36^{***}$ $\Delta AdjR^2 = 0.06$ $\Delta F(2, 388) = 18.97^{***}$	$AdjR^2 = 0.33$ $F(3, 389) = 64.29^{***}$ $\Delta AdjR^2 = 0.07$ $\Delta F(2, 388) = 19.98^{***}$	$AdjR^2 = 0.40$ $F(3, 389) = 86.84^{***}$ $\Delta AdjR^2 = 0.13$ $\Delta F(2, 388) = 42.73^{***}$
DTÖ	$\beta = 0.12$	$\beta = 0.32^{***}$	$\beta = 0.25^{***}$	$\beta = 0.24^{***}$
PDTÖ Pozitif	$\beta = -0.27^{***}$	$\beta = -0.15^{**}$	$\beta = -0.09^*$	$\beta = -0.21^{***}$
PDTÖ Negatif	$\beta = 0.32^{***}$	$\beta = 0.24^{**}$	$\beta = 0.33^{***}$	$\beta = 0.36^{***}$
Aşama I	$AdjR^2 = .14$ $F(1, 391) = 64.56^{***}$	$AdjR^2 = .26$ $F(1, 391) = 136.57^{***}$	$AdjR^2 = .26$ $F(1, 391) = 139.36^{***}$	$AdjR^2 = .27$ $F(1, 391) = 144.20^{***}$
DTÖ	$\beta = 0.38^{***}$	$\beta = 0.51^{***}$	$\beta = 0.51^{***}$	$\beta = 0.52^{***}$
Aşama II	$AdjR^2 = .30$ $F(3, 389) = 57.29^{***}$ $\Delta AdjR^2 = .16$ $\Delta F(2, 388) = 46.19^{***}$	$AdjR^2 = .33$ $F(3, 389) = 63.09^{***}$ $\Delta AdjR^2 = .07$ $\Delta F(2, 388) = 19.79^{***}$	$AdjR^2 = .32$ $F(3, 389) = 61.16^{***}$ $\Delta AdjR^2 = .06$ $\Delta F(2, 388) = 16.51^{***}$	$AdjR^2 = .40$ $F(3, 389) = 86.11^{***}$ $\Delta AdjR^2 = .13$ $\Delta F(2, 388) = 41.93^{***}$
DTÖ	$\beta = 0.11$	$\beta = 0.31^{***}$	$\beta = 0.30^{***}$	$\beta = 0.25^{***}$
PDTÖ-KF-Pozitif	$\beta = -0.28^{***}$	$\beta = -0.16^{**}$	$\beta = -0.12^*$	$\beta = -0.22^{***}$
PDTÖ-KF-Negatif	$\beta = 0.32^{***}$	$\beta = 0.25^{**}$	$\beta = 0.27^{***}$	$\beta = 0.33^{***}$

$p < .05$ ** $p < .01$ *** $p < .001$; PDTÖ: Perth Duygusal Tepkisellik Ölçeği, PDTÖ-KF: Perth Duygusal Tepkisellik Ölçeği Kısa Formu, DTÖ: Duygusal Tepkisellik Ölçeği, DASÖ-21: Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği-Kısa Form.